

DIALOG

Kresťanský diskusný mesačník

VII. ročník ● 10/2014

SVEDECTVÁ

Počúvajte Rádio7 na frekvenciách

103,6 MHz v Bratislave

107,4 MHz v Novom Meste nad Váhom

107,7 MHz v Banskej Bystrici

Na celom území SR cez satelit **Astra 3B** alebo cez internet na **www.radio7.sk**

Vysielame modernú kresťanskú hudbu od domácich i zahraničných interpretov, krátke duchovné povzbudenia, poradenské a diskusné relácie, informácie o dianí vo svete i cirkvi a mnoho iného.

Rádio7 je mediálnym projektom občianskeho združenia TWR media so sídlom:

Banšelova 17, Bratislava

tel.: 02 / 43 41 19 11

č. účtu: 2629010483/1100

Počúvajte nás a podporte naše vysielanie!

Mediálny partner Dialógu

O B S A H

Fórum 4
LIST Z CHORVÁTSKA

Pri šálke... 5
S Tomášom Komrskom

Listujeme v histórii 8
NAJSTARŠIA
SLOVENSKÁ KNIHA
Miloš Kovačka

Téma 11
OSOBNÉ SVEDECTVÁ

Filozofické okienko 18
PREČO BY „MALO BYŤ“...
Tibor Máhrik

Právna poradňa 20
NEMÔŽEME KRIČAŤ
„DO BOJA“...
Jana Lesňáková

Úvahy z trolejbusu 22
Tomáš Komrska

VERÍM, ALE DO 23
KOSTOLA NECHODÍM
Jozef Grexa

Na margo dní 26
REFERENDUM
Štefan Markuš

Dialóg mladých 27
UPdate 4x4

Pri zborových objednávkach je odporúčaná predajná cena do 2,20 €, (podľa zborových dotácií)

Individuálne objednávky: cena + poštovné

PRIVÍTAME VAŠU POMOC, KTORÚ MÔŽETE POSLAŤ NA ÚČET: 262 104 1859/1100, Variabilný symbol: 1014

Redakčná rada: Štefan Markuš (predseda), Tibor Máhrik, Bohuslav Piatko, Rastislav Števko

Šéfredaktor: Bohuslav Piatko, bpiatko@internet.sk

Jazyková úprava: Rastislav Števko Dizajn a grafické spracovanie: Martin Piatko

Sídlo vydavateľa: Živnostenská 2, 811 06 Bratislava, IČO: 35 757 43 Adresa redakcie: Sadová 28, 900 51 Zohor,
č. tel.: 0903 474 142, e-mail: svatava@internet.sk, web: www.mediasvatava.sk

Vydavateľ: Media Svatava, spol. s r.o. Vyšlo: 17. 10. 2014 Tlač: Transmedic Slovakia, s.r.o.

Predná strana obálky: B. PIATKO: Chodník

EV: 2670/08 ISSN: 1337-6985

ŠTEFAN EVIN
(Autor je kazateľom
CB v Leviciach.)

ROKY

som nad nimi nechápavo a vyčítavo krútil hlavou.

Nevďačníci, čo jasne skompromitovali údajný princíp kvality, pokroku a múdrosti, ktorým vraj disponuje väčšina. Ale potvrdili Ježišove slová o počte tých, ktorí putujú životom po širokej a úzkej ceste. 90 % z nich nemalo ani slovíčko vďaky za to, že Ježiš milostivo zmenil ich osud.

Len jeden z desiatich, z rovnako ťažkej choroby uzdravený (a nepravoverný) Samaritán, sa zastavil, otočil na svojej ceste a prišiel naspäť k Tomu, ktorý mu dal novú perspektívu.

Prišiel, aby sa poďakoval, že mu vrátil zdravie, že ho vrátil do života.

Ostatní asi brali svoje uzdravenie ako právo na zdravie.

Za svoje práva sa bijeme, chránime si ich, domáhame sa ich, vymáhame ich, uplatňujeme si ich.

Málokedy ďakujeme.

Ďakuje sa za milosť.

Niet vďačnosti, keď právo vytlačí Božiu milosť.

Dnes krútim hlavou nechápavo nad sebou, keď si posvietim do tajných kútov svojho srdca. V jednom sa krčí strach.

Bojím sa akejkolvek krízy, lebo prináša neistotu. Strach bráni vďačnosti.

V inom kúte na mňa vyvaluje oči závisť.

Nespokojnosť s tým, čo som dostal. Závisť sa nekamaráti s vďačnosťou.

Nevidí 90 % toho, čo mám, ale 10 % toho, čo oni už majú a ja ešte nie.

Pripravujeme sa na deň vďačnosti.

Ale ja i ty sa potrebujeme už dnes otočiť a vrátiť sa k Ježišovi, ktorý nám dáva večný život: Odpusť nám, Pane, našu ľahostajnosť, pomôž prekonať strach, vylieč nás zo závisťi.

Ďakujem, že si na mňa, na nás počkal... a uzdravil nás.

(Z knihy OKAMIHY)

Vážení čitatelia, možno si ešte spomeniete na duchovné pozdravy z Chorvátska, ktoré vám prostredníctvom Dialógu posielal český kazateľ – misionár Jiří Dohnal pôsobiaci v Rovinji na Istrii, kam väčšina z nás chodí predovšetkým na dovolenky. A potom sa zrazu, aj pre nás v redakcii dosť nečakane, odmlčal. Až neskôr sme sa dozvedeli, že Pán Boh jeho i jeho rodinu vystavil vážnym zdravotným skúškam, ktoré prekonávajú aj vďaka modlitbám všetkých, ktorí o ich problémoch vedeli. Pokiaľ mu zdravie dovoľovalo, posielal aj nám do redakcie o sebe a rodine krátke správy. A túto poslednú sme sa rozhodli uverejniť. Aby ste vedeli, čo Dohnalovci prežívajú a aby ste na nich aspoň v myšlienkach a modlitbách pamätali. (BoP)

**Milý bratře,
milá sestro,**

zdravím Tě z lehce podzimní Rovinje. Přál bych si psát vždycky takové zprávy, aby Tě to povzbudilo k modlitbám za nás, za Boží dílo tady a vůbec, aby Tě tyto zprávy ponoukly k větší oddanosti a lásce k Pánu Ježíši.

Začnu neaktuálnějšími zprávami ohledně našeho zdraví. Káta byla na operaci prsu a vše dopadlo nejlépe, jak mohlo. Po podezřelých buňkách ani stopy. Minulý měsíc byla na ultrazvuku a vše je v pořádku, jen je ještě potřeba, aby se „rozpustila“ zatvrdlina, která v prsu vznikla po operaci. Děkujeme všem, kteří se za ni modlili!!!

Já jsem byl na krevní zkoušce a zjistilo se, že hemoglobin mám již 143, čili v normě, ale zato mám dost zvýšené jaterní transaminázy. Udělali mi další zkoušku a zjistili, že jsem prodělal mononukleózu. Nicméně byl jsem po měsíci opět na odběrech krve a transaminázy se ještě více zvýšily.

Kdyby to bylo jen tou mononukleózou, tak by hodnoty klesaly. Doktor mi napsal urgentní žádanku o další vyšetření a tak jedu do Puly do nemocnice, abych se domluvil na termínech těch dalších vyšetření. Tumormarkery se taky mírně zvýšily, ale jsou pořád v normě. Doktor, který mě v Německu operoval, mi doporučil, abych si nechal udělat CT jater a malé pánve s kontrastní látkou. Toto vyšetření mi tady však nechtějí udělat, protože markery jsou prý prostě v normě. Starost mi dělá ještě jedna věc – především jsem dostal dopis od mé zdravotní pojišťovny. Když jsem byl v Německu v nemocnici, dal jsem jim svou chorvatskou zdravotní eurokartičku a pojišťovna teď chce, abych jim – vzhledem k výjimečně vysokým nákladům na léčení – do osmi dnů doručil veškerou zdravotní dokumentaci, aby posoudili, zda byl tento zdravotní zákrok neodkladný. Tak jen doufám, že to dopadne dobře a že mi pojišťovna nepošle účet, ze kterého se nám podlomí kolena.

Já se jinak cítím dobře. Začal jsem na doporučení doktora víc sportovat, tak jsem vyměnil plavání za rychlou chůzi s holem a užívám si to. Jsem sice un-

vený ještě více, ale přes den si najdu chvíli, abych se trochu prospal.

Pořád prožívám vděčnost za každý nový den, za to, že jsem mohl doprovodit našeho

Martinka poprvé do školy do první třídy, že si můžu s Terezkou společně číst *Živou vodu* od *Marcela Pagnola*, vidět, jak se z dívky mění v ženu a že můžu s Matýskem kutat něco v dílně, pozorovat ho při tom, jak něco vyrábí a radovat se, že je tak zručný a technicky nadaný. Jsem šťastný, když se můžu jít projít se svou Kačenkou a držet ji přitom za ruku. Užívám každé jídlo, každý závan větru, každou kapku deště. Jsem tak vděčný, že můžu být součástí toho, co tady na Istrii Pán dělá.

Ve sboru je teď už dlouho velmi rušno. Na bohoslužbách teď pravidelně není jediná židle volná, a tak lidé sedí na schodech a na sedácích z nedělní školy. Nikdo není kvůli té tlačenci odrazen jít domů. Naopak, Chorvatům se taková tlačence líbí. Je pravda, že přes léto jsme měli hodně hostů, co tady byli na dovolené, takže až sezóna skončí, bude místa tak akorát. Museli jsme chváliče rozdělit do dvou týmů, které se střídají ve vedení chval. Během nich dáváme prostor pro působení Ducha, aby Pán mohl jednat s těmi, co jsou nemocní, nebo mají nějakou jinou potřebu. Tým, který tu neděle nevede chvály, slouží lidem, kteří zvednou ruku na znamení, že chtějí osobní modlitbu. Těší mě, když vidím, že se dějí věci bez přílišného lidského zasahování.

Měl jsem příležitost kázat ve sboru v Rijece, jehož vedení po stávajícím pastorovi převezme Jay Usanov s rodinou – misionáři z Kanady, kteří mluví česky. Je to velmi milá a požehnaná rodina a velmi si s nimi rozumíme. Taky jsem kázal ve sboru v Poreči. Jsem rád, že můžu víc a víc sloužit i mimo náš sbor v Rovinji. Taky jsme měli tu výsadu hostit u nás pár dní bratra Stanka Jambreka, děkana Bohosloveckého institutu v Zagrebu. Stankovi na jaře zemřela na rakovinu manželka, a tak, když jsme se viděli na pohřbu, nabídl jsem mu, aby přijel a strávil u nás nějaký čas. A byl to skvělý čas, plný užitečných teologických debat, modliteb a útěchy, kterou může dát jen Pán.

Přes léto se u nás střídali jedni hosté za druhými. Kromě našich příbuzných jsme měli spoustu návštěv různých pastorů a Božích služebníků. Moc mě baví poznávat takové lidi a slyšet, jaké zápasy vedou. A pokud jim ještě můžu být užitečný radou nebo nějakým vhledem do jejich situace, tak usínám večer celý blažený.

Na podzim začne na Istrii ELLEL škola a přihlásilo se do ní kolem padesáti studentů ze všech sborů na Istrii. Náš sbor tuto školu povede organizačně, konkrétně Goran Roksandić, starší sboru s ještě dalšími spolupracovníky. Věřím, že tato škola vystrojí mnohé bratry a sestry pro dílo služby, ke kterému jsou povoláni.

Před čtrnácti dny jsem byl s Martínkem na výletě. Koupal se na mělčině, já jsem ho fotil na mobil a v jednu chvíli se odkudsi vzaly tak silné vlny, že ho stáhly do hloubky a zmizel v bílé mořské pěně.

Vrhl jsem se pro něj a během pár sekund jsem ho vytáhl na skálu. Nicméně vůbec jsem si neuvědomil, že mám mobil a peněženku. Což o to, peněženku jsem potom vysušil i s obsahem, ale mobil prostě zahynul.

Nepomohlo ani umelé dýchání, ani elektrošoky. Prostě jsem mu vystrojil pohřeb. Pak jsem si uvědomil, že je to jako s naším nebeským Otcem. Když vidí, že hyne, nepřemýšlí nad tím, co „má v kapsách“ – co ho to bude stát, a skočí pro nás, aby nás zachránil a postavil na Skálu.

Modlitební síť funguje velmi dobře. Mám další svědectví o vyslyšených modlitbách. Například –pastorovi Zoranovi z Vukovaru našli melanom, rakovinu kůže (manželka Stanka Jambreka na nej umřela). Je to jeden z nejzhubnějších nádorů, který se šíří jako požár. Hned jsem to „poslal po síti“, Zorana operovali a po detailních analýzách se prokázalo, že žádné metastázy v těle nemá. Nebo Katarina, manželka Gorana Roksandiče – je v pátém měsíci těhotenství (které je mimochodem taky zázrak, protože léta nemohla otěhotnět) a minulý týden ji začala odtékat plodová voda. Zkončila nejdříve v Pulské nemocnici, pak ji odvezli do Rijeki. Denně ji ta voda odtékala, doktoři nebyli příliš optimističtí. Samozřejmě, že jsme se všichni v síti modlili. A dnes ji doktoři dělali zkoušky a vrtěli hlavou nad tím, jak je možné, že má plodové vody dost. To, že organizmus dokáže plodovou vodu doplnit, vědí, ale nad tím, že to udělá tak rychle a v takovém množství, jen nechápavě kroutili hlavama.

A mě se kroutili při tom pomyslení blahem prsty na nohou. To je jen takový vzorek z vyslyšených modliteb. Přál bych si, abych takto mohl příště napsat, že i moje jaterní testy jsou v normě...

Potřebujeme vaše modlitby víc než kdy jindy. Děkujeme vám všem, kteří se za nás modlíte, jako bychom byli členy vaší rodiny a budeme vděční, když za nás budete na modlitbách bojovat dál.

Stojíme v této službě jen díky Boží milosti.

On nás vysvobodil z takového nebezpečí smrti a ještě vysvobodí; v Něho jsme složili svou naději, že ještě znovu vysvobodí, když i ty nám budeš pomáhat modlitbou, aby za nás mnozí děkovali kvůli daru milosti, kterého se nám dostalo skrze přímlyvy mnohých.“

Váš Jirka Dohnal

PRI ŠÁLKE S... TOMÁŠOM KOMRSKOM

s autorom úvah z trolejbusu
sa rozprával BOHUSLAV PIATKO.

JE STÁLE SO MNOU

Tomáš, sám som zvedavý, kto vlastne si – ale aj čitatelia tvojich Úvah z trolejbusu sa pýtajú, kto je to ten vodič trolejbusu, čo sa im prihovára. Pokiaľ viem, meno Komrska sa tak rýchlo nevytráti...

Asi nie... bolo nás päť bratov (Pavel nedávno zomrel)...

Viac je už tuším len rozprávkových zhavranelých bratov...

To neviem... Ale začnem tými, čo sa o to zaslúžili – mojimi rodičmi.

Môj otec prežil mladosť v Prahe. Jeho otec bol poštový doručovateľ, mamička domáca. Jeho rodičia boli členmi Jednoty československej a viedli svojich synov k viere. Pre nášho otca bola pomocou pre obrátenie k Pánu Bohu jeho teta, ktorá mu posielala balíky, keď študoval a žil v kasárňach v Čáslavi. Vstupom do vojenskej školy odišiel z domova, ako mladý dôstojník zažil prípravu na mobilizáciu pred vojnou, no vzápätí prišla demobilizácia a odchod do civilu na čas druhej svetovej vojny. Otec našiel náhradné zamestnanie u veriaceho továrnikára Koukola v Kutnej Hore. Tam sa zoznámil so svojou budúcou manželkou Anežkou, našou mamou, ktorá tiež ako mladá kresťanka našla pracovnú príležitosť u brata Koukola. Počas vojnových rokov, v roku 1942, uzavreli v Kut-

nej Hore manželstvo. Po skončení vojny otca povolali do československej armády. V roku 1958 sa rodičia a moji štyria bratia prisťahovali do Bratislavy, kde som sa v roku 1964 narodil ako piaty syn. V tom čase už otec pracoval ako učiteľ matematiky na strednej škole.

Neskôr pôsobil ako laický kazateľ v rôznych zboroch v Čechách – takže ďalšie putovanie –, ale po siedmich rokoch sme sa vrátili späť do Bratislavy, kde sme už zakotvili natrvalo. Bývali sme u môjho brata na Cukrovej, ktorý tam bol v tom čase druhým kazateľom. Keď rodičia zomreli a ja som sa oženil, zostal som v zbere na Cukrovej ako správca budovy 28 rokov.

Nevedel som, že máš brata kazateľa. Myslel som si, že ste všetci stavbári a že vás je toľko, že by ste mohli prestavať celú Bratislavu...

Nie je to celkom tak. Daniel je kazateľom a Pavel pracoval v sociálnej oblasti. Ale tiež sa motal okolo staveb modlitební. Bol totiž výborný kuchár. A tak jeho podiel na stavbách bol ten, že varil tým, čo stavali. Najstarší Ján je architekt a jeho rukopis nesie veľa modlitební na Slovensku – vrátane tej na Cukrovej. Peter sa pri prestavbe modlitebne na Cukrovej začal venovať vzduchotechnike a na dlhé roky ho to aj živilo.

A ty?

Nie som vyučený stavbár – som strojár, ale tiež sa to tak zomlelo, že som sa začal na čas venovať stavaniu domov. To bolo tak – pribúdali deti, ja som bol správcom zborovej budovy CB na Cukrovej a peňazí nebolo nazvyš. Aby mi zo zboru pomohli, umožnili mi, aby som sa mohol popri správe budovy venovať stavebníctvu.

A – pár domov som aj postavil, len som sa s tým vnútorne nestotožnil. Nakoniec to dospelo do takého štádia, že som musel prestať stavať domy a dokonca som musel aj skončiť so správcovstvom na Cukrovej.

Ak nechceš, nemusíš odpovedať... ale prečo si to nezvládol?

Hovorí sa, že v stavebníctve môžeš robiť len vtedy, keď máš hrošiu kožu. Problémy, ktoré stavebníctvo prináša, vyriešiš alebo nevyriešiš, ale v každom prípade ideš ďalej. Akoby sa nič nedialo. A to som ja nedokázal. Problémy, ktoré prichádzali, vliezali do môjho vnútra – a začali ma pohlcovať. Nedokázal som sa len tak preniesť nad nespokojnosťou zákazníkov, aj keď sme to nezapríčinili my; nedokázal som len tak nestíhať termíny a podobne. Keďže to bola kombinácia so správcovstvom na Cukrovej, tak som bol na stavbe nervózny z toho, že nie som na Cukrovej, kde bolo treba možno práve niečo riešiť, a na Cukrovej som bol ako na trní, lebo som nevedel, čo sa deje na stavbe. A z toho som ochorel. Tak som to musel ukončiť.

Zaregistroval som, že si sa stratil aj z Cukrovej, hoci neviem, kedy to bolo...

Bolo to vtedy, keď som už nemohol robiť to, čo som robil. Treba povedať, že to rozhodnutie som nedokázal spraviť sám. Vlastne ho spravila za mňa moja rodina. Oni stanovili moju „diagnózu“ a nariaždili moju „terapiu“. Ak sa to dá tak povedať. Najväčšou pomocou mi bola a je manželka Oľga.

Normálne som sa zamestnal vo firme, ktorá pre moju firmu dodávala vodu a kúrenie. A začal som v tejto firme sekať drážky pre potrubia. Bola to pre mňa naozajstná terapia – hlava vypla a robili ruky.

Z Cukrovej som sa vytratil v rámci tejto terapie. Môj odchod bol súčasťou terapie. Potreboval som sa stať nie súčasťou života v zbere na Cukrovej – tým, čo dáva iným, ale prejsť na druhú stranu – stať sa návštevníkom a prijímať. A to bolo rozhodujúce.

Riešil si si len zdravotné problémy, alebo aj duchovný život?

Aj, aj. Moju depresiu liečili lekári takými i onakými spôsobmi a hrdkami liekov, ale – ako som povedal, sadla si rodina a povedala: Ty musíš odísť z prostredia, ktoré ťa ničí. Na druhý deň, ako sme sa odsťahovali z Cukrovej do tohto bytu, som nastúpil sekať drážky a od toho dňa som nezobral ani jeden liek. Tie skončili v záchode. Bolo to riziko, ale prišla úlava a trvá už desať rokov. Konečne som sa oslobodil od všetkého, čo som mal na pleciah – od istého typu vzťahov. Tým nechcem povedať, že by vzťahy v zbere na Cukrovej boli na príčine môjho stavu. Ja som bol príčinou, ja svojim prístupom k riešeniu, resp. k neriešeniu problémov. Keď sa dnes spätne pozriem na toto obdobie, vidím, že ja som robil chyby. Nemal som pokračovať v stavebníctve popri práci pre zbor. Veď už vtedy som cítil, že to nie je dobre. Na druhej strane, práve vďaka tomuto som získal obrovskú životnú skúsenosť. Keď sa stretnem s ľuďmi, ktorí majú podobný problém, ľahšie im rozumiem, lebo som tým peklom sám prešiel. Takže: Čo je dobré a čo zlé. Asi platí to, že všetko zlé je na dačo dobré... Ale chcem upozorniť, že môj prístup k depresii nie je univerzálne platné pravidlo.

Ak tomu dobre rozumiem, vyriešil si si svoj fyzický život. Ale čo sa dialo s tým duchovným?

Môj vzťah s Bohom sa vyvíjal a stále sa vyvíja. Keď sa spätne pozriem na obdobie krízy, uvedomujem si, že boli signály, že by som mal niečo robiť inak. Dnes môžem povedať, že Boh použil aj moje zlé rozhodnutia na dobré. Môj vzťah ku Kristovi sa upevnil a dokonca si myslím, že to obdobie mi prinieslo väčšiu dôveru v Boha, ako keby som nebol v kríze. Ale opäť

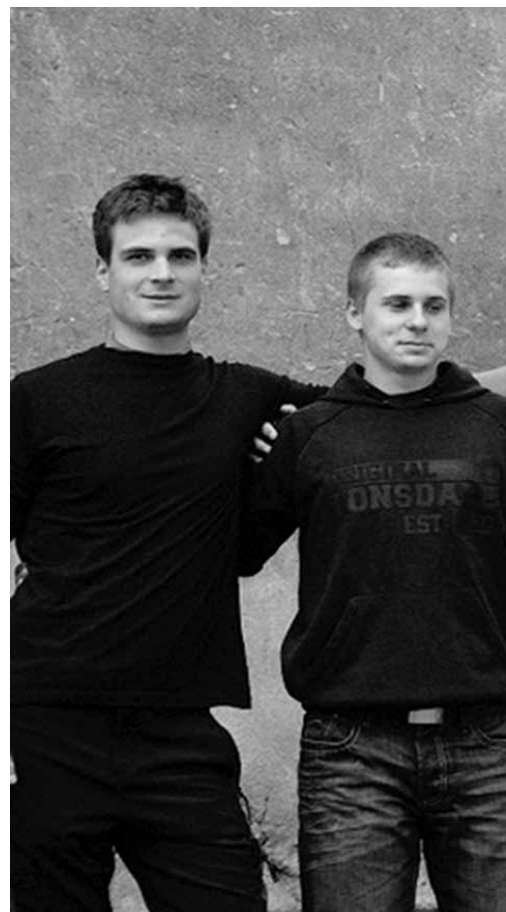
tým nechcem povedať, že by každý mal prejsť peklom, aby si vážil to, čo má. No niečo na tom bude, že ťažoba – keď ju človek správne uchopí – pritiahne k Bohu bližšie, ako bezstarostný blahobyť.

Nekričal si: Pane Bože, prečo ma tak skúšaš?

To bolo obdobie temnoty. Nerozumel som ničomu – nevedel som čítať to, čo sa so mnou dialo. Bolest depresie je taká bolesť, ktorú ani neviem s čím mám porovnať. Trhanie zubu (momentálne mám tú skúsenosť) je ničím.

Depresia bolí?

Áno. Je to šialená vnútorná bolesť. To je zovreté celé telo, to je hora položená na hrudi tak, že nemôžeš dýchať. Bolest zubov prejde, bolesť depresie neprechádza. Takúto bolesť musíš vyrezať. A to sa, vďaka mojej rodine, podarilo. Odrezal som sa od práce, od spôsobu života. Výsledok je ten, že depresia je stále tu (*prst do hrude*). Ona tu spí. Je stále so mnou. Stala sa mo-

jou priateľkou. Ja dnes viem, čo ju dráždi a viem, že keď sa začne hýbať, musím sa zastaviť a porozmýšľať, čo zase robím zle. Aj to je rozdiel oproti normálnej operácii – keď ti dačo vyrežú, vyzdravieš. Keď vytrhnú zub, bolesť prejde. Depresia je o inom. Odrezal som sa od stavov, ktoré ju spôsobovali, ale ona vo mne je. Len spí, keď som v stave, ktorým ju nedráždim. Možno to bude znieť čudne, ale je mojím kontrolným svetielkom – zabliká, začne sa vrtieť a ja viem, že dakde robím chybu... Napríklad teraz – predstavujeme v modlitebni jedno poschodie a pustil som sa do toho. Opäť som sa do toho vložil naplno, samozrejme, popri svojej robote – a už je tu. Už sa ozvala a ja som pochopil, že: Tak toto nie. Toto nemôžem robiť, lebo znovu podľahnem a ochoriem. A tak som podelil úlohy a vystúpil som z toho.

Ešte sa v skratke vráťme k tvojmu životnému príbehu. Išiel si teda s kladivom a seká-

čom sekať drážky... ale teraz si vodič trolejbusu a autorom Úvah z trolejbusu.

Keď som začal sekať, povedal som si, že na rok. To som splnil a po roku ma zamestnal brat, ale tiež ma to nejakou zvlášť neuspokojovalo a tiež som si povedal, že na rok. Po roku som si zobral do rúk telefón a začal som si prezerat mená v zozname, či mi niečo nenapadne. A narazil som na meno človeka, ktorý tiež robil u mňa na stavbe. Zavolať som mu, slovo dalo slovo a nastúpil som do firmy, ktorá montovala dvere. Tam som bol šesť rokov. Úžasný čas. Každý deň sme spolu s tým kolegom boli v jednej až dvoch domácnostiach. To sa nepodarí každému. Spoznali sme atmosféru bytov a domov boháčov i tých, čo na dvoje dverí šetrili rok. Neuveriteľné dojmy a zážitky. Neskutočné atmosféry bytov a domov. Z bytov, ktorých obyvatelia neoplývali bohatstvom, vyžarovalo zväčša teplo a dobro; v domoch hojnosti sme cítili zväčša len chlad a neprajnosť – až nenávisť. Bolo to

ako chodiť medzi teplom príjemného krbu a chladnou pitevnou.

Aj trolejbus má dvere – ako si sa dostal cez ne za volant?

Po šiestich rokoch som zase cítil potrebu zmeny. Bolo viacero možností a vybral som si trolejbus.

Tvoj otec sa tešil zo zmien, lebo bol vojakom, potom učiteľom a napokon kazateľom. Plnil potreby okolia – armády, študentov a cirkvi. Čo ženie do zmien teba?

Ja som bol maximálne spokojný ako správca modlitebne na Cukrovej prvých 23 rokov. To mi vyhovovalo. Práca okolo budovy, s ľuďmi. Kým som sa nepustil do stavania. Potom som ochorel a odvtedy podvedome hľadám, s čím by som bol spokojný ďalších 23 rokov. Sekal som, montoval som dvere, vzduchotechniku... nič mi to nepovedalo. Až teraz mám zrazu pocit, že sme sa stretli – ja a moja práca. Predovšetkým mi vyhovuje to, že sú jasne stanovené pravidlá. Tu sa začína, tu sa končí a môžem vypnúť. Je tu veľmi premyslený princíp fungovania v podniku hromadnej dopravy. Takmer všetky situácie, ktoré môžu nastať, sú nejakou ošetrované. Pokaždí sa trolejbus – zavolám na jedno číslo a viac neriešim.

Ja musím splniť len tri veci: doviezť ľudí do cieľa načas, bezpečne a pokiaľ sa dá pohodlne. Presne viem, aj mesiac dopredu, kedy mi služba začína, kedy končí a minútu potom som už slobodný a voľný pre iné témy, rodinu, oddych.

Vrátim sa ešte k vášmu putovaniu po iných kresťanských spoločenstvách. Hľadali ste niečo iné – chýbalo ti/vám niečo vo vašom materskom zbere?

Určite to nebola nespokojnosť s prostredím a zborom, v ktorom som žil. Ja som bol tak naviazaný na náš zbor, že som sa potreboval od neho odpútať. Byť v ňom akosi zvonku. V pôvodnom postavení ma problémy zboru ničili, lebo som ich veľmi prežíval. A keď ja niečo strašne hlboko, celým vnútrom prežívam, tak ma to ničí. Takže to nebolo, že: Nechcem s vami mať nič spoločné a idem inde, ale chcel som dosiahnuť stav, že tam prídem

ako návštevník, že sa budem pozeráť na dianie okolo z iného uhla. To nebola otázka duchovna, hľadania inej spirituality. Aj keď určité od cudzenia nastalo a prežívam ho aj dnes a akosi tu už nie som doma ako voľakedy.

Ale späť k putovaniu. Pri týchto putovaniach nám deti kládli mnohé otázky: Prečo je to u katolíkov tak a u iných inak... Ja som musel formulovať odpovede a tým som si čistil pohľady aj v sebe.

Pri tom som ešte viac pochopil, že máme spoločného Boha a všetko ostatné sú zanedbateľné drobnosti. Pri tom sme sa naučili nepovyšovať sa nad iných, nad iné denominácie. Bola to veľká škola života. Bola to túžba poznávať a nie potreba hľadať iné.

Duchovná turistika?

Áno, aj. Tento termín poznám, ale v mojom prípade ho nepovažujem za správny a nemyslím si, že sme boli len turistami. Duchovná turistika je iné. Robia ju ľudia, ktorí nechcú niesť zodpovednosť, ktorí chcú byť všade, ale nie sú nikde. My sme stále boli s plnou zodpovednosťou doma v Cirkvi bratskej na Cukrovej. Je zaujímavé, že môj otec použil tento termín na dvoch ľudí, ktorí chodili aj do iných cirkví, ale keď sa od nich dačo vyžadovalo, tak mali „povinnosti“ inde. To nebol náš prípad. Ja som sa len potreboval oslobodiť od prílišnej zodpovednosti. Napokon, po vyliečení som opäť prebral svoj diel zodpovednosti v zbere – som členom staršovstva, vediem modlitebné chvíle... nesiem svoju zodpovednosť naplno, ale trochu inak – nie sebazničujúco.

Spoza volantu trolejbusu si začal pomerne nasmelo písať. Aj na stránky Dialógu prinášaš veľmi čítavé, ale aj znepokojujúce úvahy. Ako je znepokojujúce všetko, čo prináša každodenný život, no väčšina z nás to nevidí. Dá sa jazdiť tak, že – v rukách volant trolejbusu, v hlave zárodok príbehu?

Mňa tá práca veľmi zaujíma. Nie krútenie volantom, ale tým, čo sa deje okolo mňa. Intenzívne som prežíval prvé jazdy – ľudia, ktorých vezieš, ti dôverujú, myslia si, že to

viš, že ich dovezieš bezpečne a nevedia, že ty to vlastne nevieš. A zrazu to na teba padne – tá ich dôvera. A hneď to začneš vnímať všetko inak. Ja ľudí spoza volantu vidím. Snažím sa s nimi žiť, spoznávať ich... A tak som na začiatku šoférskej praxe napísal raz do mailu svojmu bratovi Danielovi nejaký postreh a on mi odpísal, že je to zaujímavé – aby som si začal písať denník zážitkov a postrehov. Tak som začal. Nie denník, ale také krátke úvahy. Pre mňa je dôležitý formát A4. To je taký krátky útvar na čítanie, že človek po dočítaní nezabudne, čo bolo na začiatku. Tak sa začali rodiť *Pozdravy z trolejbusu*. Najskôr cez mail pre malú skupinku ľudí, o ktorých som si myslel, že zareagujú a nevysmejú sa mi. Medzi nimi si bol aj ty, ktorý si ma presvedčil, že to stojí aj za uverejnenie. A tak píšem – píšem ich viac, ako ide do Dialógu, ty si vyberáš a (verím, že) ľudia to čítajú.

Viem, že Úvahy z trolejbusu patria medzi obľúbené rubriky Dialógu. Hoci neraz sú kontroverzné a aj reakcie bývajú rôzne. Niektorí je nadšený, iní si myslia, že to do kresťanského časopisu nepatrí.

Podobné reakcie mám aj ja. Nevie, ako to spracúvam, ale tie príbehy píše život.

Dobre – dačo si všimneš. Za volantom písať nemôžeš a myslím si, že na to, čo si všimneš, ani nemôžeš počas jazdy myslieť. Ako to teda robíš?

Ja tomu hovorím, že sú vianočné ozdobné gule rozvešané po meste a ja, ako s tým trolejbusom idem, tak ma sem-tam nejaká praští po hlave. Mám poruke také lístočky a rýchlo si na červenej alebo na konečnej vnuknutú alebo objavenú myšlienku zapíšem. Lebo pri šoférovaní nemám čas si pamätať – musím rozmýšľať. A potom sa k tej myšlienke doma vrátim alebo nevrátim. To sú pozdravy z trolejbusu, ktoré si ty nazval úvahami. To nie sú moje myšlienky a nápady – ja mám len tú česť, že ich môžem zbierať a zapísať. Mám to šťastie, že ich vidím, ako visia po tom našom meste.

Často sa snažíš vložiť videné do biblického kontextu (niekedy aj na škodu). Ale niekedy nie. V tomto čísle uverejňuješ „guľu“ o bozku. To je možno tá, ktorá podľa niektorých do kresťanského časopisu nepatrí.

Bozk. Vidíš na stanici, ako sa ľudia bozkávajú na rozlúčku alebo privítanie, vidíš, ako sa milenci bozkávajú aj v trolejbuse alebo na zastávke, iní skrytí za búdkou... Vidíš toľko druhov bozkov, že si to nemôžeš nevšimnúť. Vidíš toľko udalostí, že si ich tiež nemôžeš nevšimnúť. Preto hovorím, že to nie sú moje príbehy – ja ich len zbieram. Ale k tomu biblickému kontextu: sú ľudia, ktorí mi napíšu, že je to zlé. Tak ako tebe, aby si to neuverejňoval. Keď sa ich spýtam, prečo je to zlé a oni mi odpíšu, tak viem, prečo je to pre nich zlé.

Prečo?

Lebo som nepoužil terminológiu a myšlienkové pochody, na ktoré sú zvyknutí a ktoré možno zo stránok kresťanského časopisu očakávajú. Majú zabehaný slovník, príklady z Písma a všetko iné a nové ich vyrušuje. Ale život sa neodohráva v kostole; v živote sa nerozpráva cirkevným slovníkom.

A to je občas moja dilema. Biblia je pre mňa živý aktuálny text. Ale pre iných ľudí je Biblia úplne neznámy text – dokonca ju a priori odmietajú bez toho, aby ju poznali. Pri písaní chcem iným jazykom ukázať, že všetko je biblické, ale zároveň si pri tom inom jazyku uvedomujem, že to môže veriacich odradiť. Ale biblický jazyk odradí zase iných... A tak hľadám mieru – asi tak, ako mnohí autori, ktorí chcú osloviť aj necirkevné okolie. Do akej miery sa mi to darí, neviem. Podľa reakcií sa mi to aj darí, aj nedarí. Ale aj o tom je život...

Dovetok namiesto záverečnej otázky a odpovede.

Splnil sa mi sen – byť kazateľom v montérkach. Byť človekom, ktorý je pre iných človekom, aj keď nie vždy sa to podarí. Ale to vlastne môže byť každý na svojom mieste, tam kde žije, pracuje... ■

NAJSTARŠIA SLOVENSKÁ KNIHA

(Bardejovský katechizmus z roku 1581)

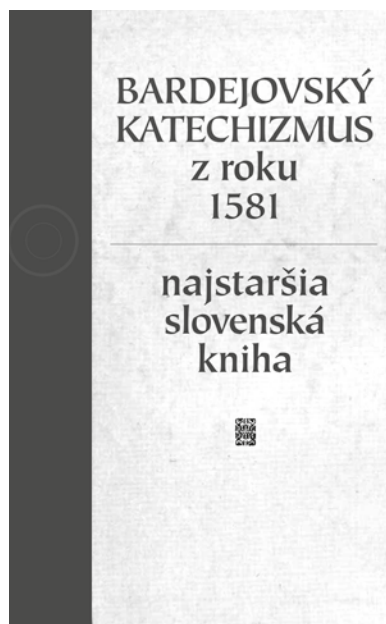
Text: MILOŠ KOVAČKA

Slovenská národná knižnica (SNK) v Martine v závere roka 2013 vydala v edícii Pramene k duchovným dejinám Slovenska jedinečnú publikáciu *Bardejovský katechizmus z roku 1581 – najstaršia slovenská kniha* (255 s.). Dielo, ktoré prostredníctvom faksimilnej rekonštrukcie a vedeckých štúdií sprístupňuje slovenskej i medzinárodnej verejnosti historicky najstaršiu knihu, vytlačenú na území Slovenska v domácej spisovnej reči – v slovakizovanej češtine, predstavuje priekopnícku sondu do výskumu duchovných a kultúrnych dejín Slovenska. Zrod diela inšpiroval slovenský slavista ĽUBOMÍR ĎUROVIČ, na vydanie ho pripravil tím historikov, filológov, teológov a bibliografov pod vedením MILOŠA KOVAČKU v spolupráci s grafikom PETROM ĎURÍKOM.

Pod názvom *Bardejovský katechizmus* sa „ukrýva“ slovenský preklad a istá adaptácia *Malého katechizmu* Dr. Martina Luthera. Nemecký a čiastočne latinský text Lutherov bol preložený (prekladateľ nie je známy – podľa tradície to bol bardejovský evanjelický farár a senior Severinus Sculteti), zatiaľ čo citáty z Biblie boli do tohto prekladu dosadené jednak z Melantrichovej českej Biblie, ktorá zachováva českú tradíciu biblických prekladov od XIV. a XV. storočia, ako aj z Blahoslavovho prekladu Nového zákona. Bardejovský katechizmus vytlačil ako jediné slovenské medzi svojimi mnohými latinskými, nemeckými a niekoľkými maďarskými vydaniaми významný tlačiar Dávid Gutgesell v Bardejove v roku 1581. Preto sa v literatúre označuje ako „bardejovský“.

Malý katechizmus je i v súčasnosti živou knihou, a to tak na Slovensku, ako aj v zahraničí. Bibliografická evidencia hovorí o viac ako 310-tich vydaniach Lutherovho *Malého katechizmu* v „slovenskej reči“.

Katechizmus, ktorý podáva a vysvetľuje vieroučné články evanjelickej a. v. cirkvi, zohral v slovenských dejinách – v rodinách a školách, ako aj v duchovnom a verejnom živote – významnú historickú rolu pri upevňovaní kresťanskej viery,

uplatňovaní domáceho jazyka, šírení vzdelanosti, budovaní mravnej gramotnosti radu slovenských generácií, upevňoval ich charakterové vlastnosti. Na jeho prvých stranách je vytlačený text Desatora, ktoré dodnes patrí k základom modernej civilizácie. Prikázania Nezapíšeš! Nescudzoložíš! či Nepokradneš! patria k mravným imperatívom, ktoré by mala súčasná spoločnosť vo všetkých oblastiach omnoho pozornejšie počúvať a bezvýhradne rešpektovať v kon-

textoch prehlbujúcej sa mravnej krízy.

Pre slovenské historické vedomie je mimoriadne vzácnou skutočnosť, že sa *Bardejovský katechizmus* vôbec zachoval, hoci len v podobe unikátneho – jediného, aj keď silno poškodeného – výtlačku v Slovenskej národnej knižnici v Martine. O jeho objav a získanie do fondov SNK sa zaslúžil bibliograf a historik knižnej kultúry Boris Bálent, ktorý sa postaral v roku 1947 aj o jeho (dnes už sotva dostupné) faksimilné vydanie.

Zachovaný výtlačok *Bardejovského katechizmu* poškodil nevedno kedy kníhviazač, ktorý z neho neprofesionálne odrezal vrchnú časť, a tak sťažil predstavu o jeho autenticknej podobe. V dôsledku toho v ňom sčasti alebo úplne chýbajú prvé (horné) riadky. Ďalšie poškodenie unikátneho výtlačku zvyrazňujú i chýbajúce (možno kedysi zámerne odstránené) strany.

Skupina bádateľov začala preto po roku 2009 spolupracovať s cieľom vytvoriť čo najzreteľnejšiu predstavu o tom, aký mala najstaršia slovenská kniha pôvodný tvar (formát) a aký bol jeho autentický text vrátane zničených alebo stratených textových pasáží, a tým zásadne prispieť k prehĺbeniu znalosti o jeho – a teda najstarších slovenských vôbec – mimoriadne

zaujímavých historických duchovných, filologických, teologických, tlačiarenských i bibliografických kontextoch.

Možno povedať, že vytýčené ciele boli do značnej miery dosiahnuté. Dôkazom toho je nielen rekonštruovaný text *Bardejovského katechizmu* vo vydanej knihe, ale i celý rad sprievodných štúdií, ktoré rozmnožili a prehĺbili znalosti o dejinách Slovenska, osobitne o jeho knižnej kultúre v 16. storočí, obzvlášť o dejinách kresťanstva a reformácie na Slovensku.

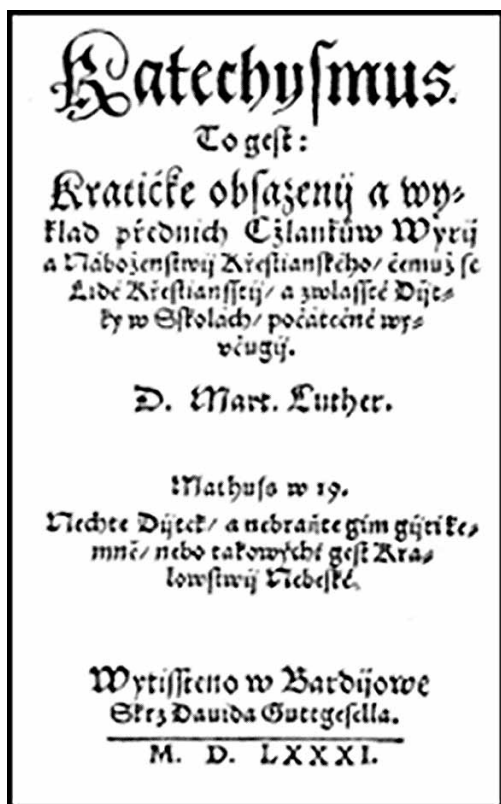
Okrem „jadra“ tejto publikácie, ktoré predstavuje text *Bardejovského katechizmu*, graficky pripravený Petrom Ďuríkom, prispeli do nej špecializovanými štúdiami prof. Daniel Škoviera, doc. Miloslava Bodnárová, prof. emer. Lubomír Ďurovič, doc. Milan Žitný, doc. Michal Valčo, historička kníhtlačiarstva v starom Uhorsku zo Széchenyi könyvtár v Budapešti dr. Judit V. Ecsedy a doc. Miloš Kovačka. Bibliografiu *Bardejovského katechizmu* spracovala Ludmila Šimková.

Práce na koncepčne a bádateľsky komplikovanom diele viedol, prioritný projekt spracoval a dielo zostavil doc. Miloš Kovačka. Vydanie diela podporilo Ministerstvo kultúry Slovenskej republiky. Vyšlo v náklade 300 výtlačkov. Slávnostná prezentácia diela sa

uskutočnila 9. a 10. februára 2014 v evanjelickom kostole v Bardejove, 17. februára 2014 v Slovenskej národnej knižnici v Martine, 19. februára 2014 na Evanjelickej teologicko-fakultnej fakulte v Bratislave (vo forme hosťovskej prednášky) a 16. apríla 2014 v Univerzitetnej knižnici v Bratislave.

Vo februári 2014 – po necelých dvoch mesiacoch – už bola publikácia rozobraná. Nevybavených zostalo viac ako 200 objednávok (len z Bardejova okolo 120). V Bratislave bola počas prezentácie v apríli 2014 napriek veľkému záujmu už nedostupnou. Aj z tohto dôvodu sa v roku 2015 plánuje 2. vydanie diela. Na podporu tohto zámeru neznámy darca ponúkol myšlienku osobitného bibliofilského vydania faksimilnej kapitoly rekonštruovaného textu *Bardejovského katechizmu* na reprezentatívne účely Slovenskej národnej knižnice. Myšlienka sa uskutočnila v roku 2014.

Kniha ako celok je dôležitou správou k dejinám slovenského 16. storočia. Posilnila a spresnila histo-

rické vedomie a znalosti Slovákov o dejinách slovenského kresťanstva, osobitne evanjelickej viery. Úspech vydania to dokladá viac ako jednoznačne: Slováci sa o staršie dejiny svojho národa – osobitne o dejiny duchovné a kultúrne – živo zaujímajú. ■

Doc. Dr. MILOŠ KOVAČKA, PhD. (1940)

Bibliograf, historik knižnej kultúry. Pracoval v Bibliografickom ústave Martice slovenskej na úlohách Slovenskej národnej súbežnej a retrospektívnej bibliografie, bol riešiteľom významných štátnych vedecko-výskumných úloh a prioritných projektov v oblasti projektovania národného knižno-informačného systému Slovenskej republiky, národných programov informatizácie, dejín knižnej kultúry a národného kultúrneho dedičstva. V rokoch 1991 až 2011 pôsobil ako riaditeľ Národného bibliografického ústavu Slovenskej národnej knižnice a v rokoch 2001 až 2010 ako učiteľ v odbore dokumentácia kultúrneho dedičstva a cirkevné dejiny na Žilinskej univerzite. Bol tajomníkom Vedeckej rady Slovenskej národnej knižnice, členom vedeckých rád Ústavu slovenskej literatúry SAV v Bratislave, Vedecko-výskumného centra Univerzity Mateja Bela v Banskej Bystrici, je členom Školskej rady Biblickej školy v Martine. Pôsobil ako podpredseda Spolku slovenských knihovníkov a predseda jeho Bibliografickej sekcie, ako člen predstavenstva Tvorby T a redakčnej rady revue Tvorba. Je členom Spolku slovenských knihovníkov, Klubu nezávislých spisovateľov, Združenia evanjelickej inteligencie Liptovsko-oravského a Turčianskeho seniorátu a Spolku Martina Rázusa. Je členom a presbyterom Evanjelického a. v. cirkevného zboru v Martine.

„Naše svedectvo a príklad kresťana znamená viac,
ako naše kázne.“ (Anton Srholec)

Dobrá svedectva

Pripravil: ŠTEFAN MARKUŠ

Čo znamená pre kresťana svedectvo, resp. aký písaný či ústne prednesený formát predstavuje? Zjednotíme sa na nasledovnej definícii: Svedectvo je hodnoverná výpoveď o reálnej skúsenosti človeka. Staršia generácia si pamätá bohoslužby či modlitebné stíšenia, na ktorých sa spievali *Piesne sionské* a účastníci sa spontánne zdieľali o každodenných zážitkoch kresťanského života. Zídení verejne vyznávali hriechy, hľadali východiská z osídľí svetského spôsobu života a tešili sa zo spoločenstva.

Iniciátormi veľkých prebudení po celom svete boli väčšinou laici – nadšenci pre šírenie evanjelia. Túžba po „hutnejšej“ duchovnej potrave prichádzala zdola. Kňazi po bohoslužbách v kostole odchádzali domov, poniektorí aj na partiu preferansu do miestnej krčmy. Na dejinách prebudeneckých (evanjelických) hnutí je charakteristické, že duchovnú podvýživu odhaľovali väčšinou prebudení kresťania, ktorí zvesť evanjelia prežívali ako výzvu. Kde sa „vynorili“ charizmatickí vodcovia, tam začal prekvitať duchovný život. Prebudení laici postupne „obsadili“ kazateľne. Schádzali sa väčšinou po domoch. Neškolení bratia (i sestry) vykladali Písmo a vyzývali k nasledovaniu. Misijní nadšenci sa vrhali do služby celým srdcom, dušou aj hlavou.

Dnes stoja na čele cirkevných zborov biskupi, farári, pastori, kazatelia, správcovia. Práca v cirkvi sa postupne profesionalizovala. Za kazateľňou dnes väčšinou vidíme vzdelaných teológov, za ktorých je naša generácia Pánu Bohu vďačná. Je pravda, že laikov tým pádom vídať za kazateľňami čoraz zriedkavejšie. V minulosti boli dobrovoľníci ozdobou a hnacou silou duchovnej práce. Dnes sú skôr divákmi a poslucháčmi. Veríme, že profesionalita vo vedení cirkevných zborov prinesie v čase postmodernity očakávané ovocie a požehnanie. Pán Boh niekedy pripraví aj prekvapenia. Účasť laikov na vedení zborovej práce sa dnes čoraz viac zužuje na vyučovanie detí a dorastu, riadenie spevokolu, diakoniou, hudobnú asistenciu pri bohoslužbách, služby na málo navštevovaných modlitebných hodinách a pomoc pri organizovaní zborových slávností.

Pamätníci spomínajú, že „hnacím motorom“ duchovnej práce na Slovensku boli v minulosti veriaci z lavíc. Dnes sa už laický charakter cirkvi vytráca. Máme zbory, kde sa ešte občas dostávajú k slovu. Najmä vtedy, keď diplomovaní služobníci Božieho slova čerpajú dovolenky, alebo sú pozvaní slúžiť mimo vlastný zbor.

Verejné svedectvá členov zboru však majú miesto v živote cirkvi. Sú vždy oživením, prinášajú požehnanie a poslucháči ich oceňujú. Rozhodli sme sa preto uverejniť tri svedectvá z jednej modlitebne. Vyjadrujú skúsenosti a duchovné zápasy, z ktorých sa vieme poučiť. Posúďte sami, či svedectvo vysokoškolského učiteľa, riaditeľa vydavateľstva či manažéra obchodnej firmy neoslovuje viac ako stereotyp školeného kazateľa. Zamyslenie nad podobenstvom Pána Ježiša vyslovil brat, ktorý v minulosti často stál za kazateľňou. Úprimné slová o strate a hľadaní zamestnania, ako aj opis skúsenosti z onkologickej kliniky odzneli pred časom na silvestrovskom stretnutí zboru. Uvedené svedectvá nám odpovedajú na otázku: **Čo mi učil Pán?** Veríme, že ich výpovede nás usmernia pozitívnym smerom a najmä povzbudia lokálne zbory k obnoveniu dedičstva, ktoré zanechali naši predchodcovia.

DILEMY SVADOBNÉHO HOSTA

EMIL KOMÁRIK

(Autor je vysokoškolským učiteľom na dôchodku.)

Mt 22,1–14

Každá detská rozprávka sa musí končiť svadbou a polovičkou kráľovstva k tomu. Ale nielen deti milujú svadby. Milujeme svadby aj vtedy, keď pritom ostávame úplne mimo diania. Všetci vieme, že svadba je niečo mimoriadne – niečo radostné, čo nemožno obísť len tak bez záujmu. A keď sa objaví možnosť sledovať svadbu princa, tak to stojí miliónom za to, aby prišli lemovať ulice a miliardám, aby presedeli hodiny pri televízoroch.

A čo ešte keby tak človeka na kráľovskú svadbu pozvali! Príbeh o kráľovskej svadbe z evanjelia je označený ako podobenstvo.

Pán Ježiš toto podobenstvo rozprával, ale nevykladal ho. A ak ho nevykladal, iste pochopíte, že ani moje svedectvo nebude výkladom. Chcem sa iba podeliť o to, čo podobenstvo hovorí mne, ako som mu porozumel a čo som jeho prostredníctvom prijal pre svoj život. A odpusťte mi, ak moje svedectvo bude tiež tak trochu podobenstvom.

Svadba je a vždy bola symbolom radosti. Podobenstvo o nebeskom kráľovstve ako o svadbe vyvoláva asociáciu, že nebeské kráľovstvo je niečo radostné. A vyvoláva aj ďalšie asociácie. Obraz svadobnej hostiny vnucuje predstavu o veľkom dni radostného stretnutia Božieho ľudu v nebi, keď si Pán zvolá svojich verných zo všetkých krajín a všetkých dôb. Teda v skutočnosti predstavu o niečom, čo presahuje ľudské predstavy o pozemskom živote. Iný obraz mi pripomína slovo, že Božie kráľovstvo sa začína a uskutočňuje už medzi nami na zemi a v nebi potom pokračuje.

Podobenstvo o svadbe hovorí o dvoch skupinách ľudí. O tých, ktorí boli pozvaní a o tých, ktorí pozvaní neboli. Možno nás trochu prekvapí, že tí, ktorí sú na svadbu pozvaní, nebývajú v meste, kde sa svadba koná. Ako to je, že významní hostia, ktorých si kráľ váži – ktorí sú jeho najbližší priatelia – bývajú inde ako kráľovský dvor?

Rímska ríša sa vyznačovala tým, že do svojich ozbrojených síl pozývala ľudí, ktorí boli chudobní bezzemkovia. Poskytla im výstroj a výzbroj. Vycvičila ich a poslala do vojenských výprav. Po skončení vojny im zaplatila žold a usídlila ich na pôde, ktorá bola často ďaleko od domova – v Afrike, v Ázii, na Sicílii a podobne. Zároveň každému udelila rímske občianstvo a túto armádu poverila, aby vybudovali mesto, kolóniu a v nej šírili rímsku kultúru a civilizáciu. Možno niečo podobné – takú kolóniu veteránov – mali na mysli poslucháči Pána Ježiša, keď im hovoril o tých, ktorí boli pozvaní. Lebo zdá sa, že poznanie, že pozvaní bývali ďaleko od kráľovského dvora, ich nijako nerušilo.

Dovoľte mi, aby som svoje rozmýšľanie nad podobenstvom o svadbe venoval tým z nás, ktorí sa považujú

za veteránov v službe Ježiša Krista. Predpokladám, že väčšina prítomných zažila tú zvláštnu skúsenosť, keď nás Pán Ježiš zastavil na našej životnej ceste a povolal do svojej služby. Zažili sme skúsenosť, že nám bolo vzaté bremeno hriechov a bol nám darovaný nový smer a zmysel života. Súčasťou tohto procesu bolo aj to, že nám Pán ponúkol nové oblečenie. Ale nebolo to svadobné rúcho. Bola to vojenská uniforma. A vojenské poverenie. Keď americká vláda vysielala generála Eisenhowera do Európy, dala mu jednoduchý rozkaz. Choďte do Európy a podniknite operácie, ktoré povedú k porážke Nemecka a ukončeniu vojny.

Aj my sme dostali podobné poverenie: „Idte po celom svete a kážte evanjelium každému stvoreniu! A čiňte učeníkmi všetky národy, krstiac ich v meno Otca i Syna i Svätého Ducha, učiac ich zachovávať všetko, čokoľvek som vám prikázal.“ Na plnenie tohto poverenia nám Pán ponúkol aj zodpovedajúci výstroj a výzbroj.

Rímsky legionár mal výstroj, ktorý pozostával z čížiem, panciera, koženej suknice a prilby. Výzbroj pozostávala zo štítu, meča a kopije. A čo sa obvykle nespomína, každý vojak musel mať pletený košík (starší ho poznáme ako opálku na zbieranie zemiakov) a lopatku, pretože hlavná činnosť armády bolo budovanie táborov a opevnení.

Nech je už akokoľvek, dostali sme možnosť vystrojiť sa do zápasov, ktoré nie sú zápasmi s krvou a s telom, ale s kniežatstvami, mocnosťami, so svetovládcami temnoty tohto veku, s duchovnými mocnosťami zla. On nás vlastne do tej zbroje neobliekol, iba nám dal možnosť, aby sme sa sami rozhodli, ako sa vystrojíme. A takto viac či menej vystrojených nás povolal do služby. A my sme šli. Jedni do prednej línie, iní do terénu – tak, ako to bolo potrebné. Podstúpili sme ťažké zápasy v obrane proti útokom militantného ateizmu, ale i svetskej moci v jeho službách. Získavali sme duše pre Pána a budovali opevnené tábory. Poznali sme, aké dôležité je mať pevné miesta a nachádzať oporu v bratoch a sestrách vtedy, keď bolo najťažšie. Zažili

sme radosť z víťazstva v tomto zápase. A keď sme v prvej línii odslúžili svoje, povolal nás, aby sme budovali viditeľné pevnosti a tábory ako závdavok jeho kráľovstva na zemi. Takže meč a štít sme mohli na chvíľu odložiť a v hotovosti evanjelia s každou modlitbou nosiť ten kúsok hliny, ktorý sme vládali uniesť na budovanie viditeľnej cirkvi. V časoch Pána Ježiša bolo všeobecne známe, že najlepšou stavebnou firmou tej doby bola rímska légia. Nielen na budovanie vojenských táborov, ale aj na budovanie veľkých miest.

Kráľ nás vyznamenal svojím povolaním, vystrojením a teraz nás pozýva na svadbu. Mesto, ktoré sme s láskou a úsilím budovali, treba opustiť a ísť ktvie kam.

Nebezpečenstvo, ktoré číha na veteránov, je v tom, že vojnový výstroj odložili a zvykli si na to, že hlavná náplň života je budovanie mesta.

A teraz sa musíme pýtať, akú hodnotu má pre nás mesto, ktoré sme tu na zemi budovali. Mali sme možno predstavu, že Božie mesto musí byť postavené podľa pravítka – všetko v ňom musí byť priamočiare, všetky ulice musia mať rovnaké budovy, všetci musia mať rovnaký odev, musia rovnako myslieť, rovnako veriť a rovnako sa správať.

Alebo sme boli presvedčení, že mesto musí byť postavené tak, aby sa všetci mali dobre, aby tam neboli chorí, opustení a chudobní. Alebo sme boli presvedčení, že Božie mesto musí mať krásne chrámy a budovy, ktoré tu po nás ostanú, aby aj ďalšie generácie mohli pokračovať v stavbe. A inšpirovali sa našou vierou.

A teraz je nám celkom jasné, že žiadna z týchto našich predstáv o Božom meste na zemi sa nespĺnila. Pýtame sa, či sme vôbec hodní toho, aby sme sa postavili pred tvár kráľa. Alebo si hovoríme, že to, čo sme vytvorili, je to najsprávnejšie a nič iné nám netreba. Alebo – nakoniec – možno sme už zabudli, že sme raz boli povolani do Kristovej služby a zamilovali sme si tento svet... Takže, čo nás po nejakej kráľovskej svadbe?

A tak sedíme doma a okolo nás idú do Božieho kráľovstva ľudia, na ktorých je evidentne vidno, že sú svadobnými hosťami. Je zaujímavé, že ich nikdy nevidíte v mase. Ani v kostole, ani na Campfeste, ani na levočskej hore; stretnete ich iba tam, kde sa otvorí ich vnútro pred vami a vy poznáte, že toto je pozvaný hosť, oblečený do kráľovského svadobného rúcha. Títo svadobní hostia prechádzajú cez naše zbroj i mimo nich, prichádzajú z rôznych cirkví, rôznych národov a nejakú nedbajú ani na tradície, ani na dobré zvyky a pravidlá správania a obliekania, ktoré sme si stanovili, aby sme sa páčili nášmu Pánovi.

Natoľko sa vymykajú zo všednosti sveta, že majú neopakovateľnú vôňu svadobných hostí. Vidieť to na nich, cítiť to z nich, obklopuje ich to a vy sa v tomto vyžarovaní aspoň na chvíľu ohrejete a pookrejte ako v ovzduší nebeského kráľovstva. Asi tak nejak sa museli cítiť aj učenci na ceste do Emaz.

Títo hostia nikdy neboli Kristovými legionármi, neprešli duchovnými zápasmi, ktorými sme museli prechádzať my – veteráni. Prichádzajú do kráľovstva a ignorujú štruktúru, organizáciu, cirkevné hranice a vôbec poriadok, na ktorý sme boli navyknutí. Spo-

ločne kráčajú ku Kristovi, značne neusporiadane a inak, než by sme očakávali. A my ostávame tak trochu ako historické artefakty, nechcem povedať – vykopávky. Stojíme na hradbách mesta a Boží ľud je na ceste.

Máme dilemu pripojiť sa k nim, aj keď nemajú žiadne zásluhy, žiadne jazvy po ranách, utrpených v duchovných zápasoch; sú iba pozvaní, aby vstúpili rovno na svadbu. My občas stojíme ako tí robotníci na vinici a žiarime, že oni dostávajú tú istú odmenu, ktorá bola slúbená nám. A hneváme sa na nespravodlivého kráľa. Možno z pocitu spravodlivého hnevu dáme prednosť tomu, že zostaneme radšej v meste, ktoré sme s takou námahou budovali a bránili. Záver potom môže byť krutý. „Kráľ sa rozhnal, poslal svoje vojská a vrahov zahubil a ich mesto podpálil.“

Ak sa napokon rozhodneme prísť na svadbu, čaká nás ešte jedna procedúra. Oblečenie svadobného rúcha. Rozumiem tomu tak, že svadobné rúcho je niečo iné ako vojenská výstroj. Sú takí, ktorí mohli odložiť svoje biedne oblečenie, byť umytí a rovno uvedení do svadobnej dvorany. Ale musia túto procedúru absolvovať všetci?

Prísť na svadbu bez svadobného rúcha možno aj tak, ako chodia niektorí podvodníci na veľké svadby v mestách. Oblečú si podobné šaty, aké majú ostatní a zamiešajú sa medzi hostí. Jedna polovička svadobčanov si myslí, že patria k druhej rodine a naopak. Tak si užívajú nespoznání. Možno sa teda prešmyknúť na svadbu nepozorovane. Napríklad slávnostný frak svadobného hosta sa od pracovného fraku čašníka líši iba tým, že čašníci nosia čierneho motýlika, hostia bieleho. To je však prípad, ktorý sa nás asi netýka.

Náš problém s nebeským kráľovstvom je v tom, či naozaj potrebujeme ešte jeden oblek – či nestačí ten, ktorý sme si obliekli po obrátení.

Prvý nápad, čo príde na um, je: „*Pane, ty si mi dal vynikajúce duchovné oblečenie, tak teraz je čas, aby som ho vytiahol zo skrine a ukázal sa v ňom pred tebou. Myslím si, že oceníš moje služby a rovnako aj ostatní hostia, ktorí predsa musia uvidieť, že mám za sebou roky bojov, rany a víťazstvá. A vôbec, Pane, tvoja cirkev na zemi mi venovala zlatý kríž na prsia, krásny ornát, striebrom a zlatom vyšívajú a drakomami vykladaný – ten predsa nevymením za nejakú tú lanovú košelu, ktorú udeľuješ tým chudákum, čo ani raz neboli v kostole...*“

Najväčší problém so svadobným rúchom majú tí, ktorí si myslia, že ich vlastný odev je krajší a cennejší ako ten, ktorý dostávajú druhí nezaslúžene.

Skúsme spolu rozmýšľať, či nám Pán Ježiš týmto podobnosťom nenecháva odkaz, aby sme sa pozreli na naše víťazstvá a prehry a nezačali ich prehodnocovať – zbavovať sa oblekov, čo sme na seba navliekli v priebehu života:

Osvojili sme si vieru, presvedčenie, že je to naša cirkev, naše duchovné smerovanie, naša spiritualita, to najpravdivejšie pochopenie Božieho plánu so svetom a s nami.

Získali sme množstvo poznatkov, vypočuli sme si za ten čas od obrátenia asi dvetisíc kázní a svedectiev. Poznáme pol Biblie naspamäť.

Vieme úspešne obhájiť našu vieru a vysvetliť ľuďom, prečo je naša viera správna a ich nie.

Vieme poradiť hľadajúcim, ako sa obrátiť ku Kristovi.

Sme všade tam, kde sa schádza Boží ľud.

Našli sme si slušný počet duchovných priateľov, s ktorými si rozumieme a s ktorými je nám dobre.

Naučili sme rozpoznávať, čo je dobré a správne a v súlade s vôľou Božou a vieme o tom aj povedať slušnú kázeň.

Dávame pravidelné príspevky na cirkev a na charitatívne akcie, podporujeme misionára v Gambii alebo na Sibíri.

Sú to všetko krásne šaty, ale nie svadobné.

Je iste správne, že máme byť na čo hrdí, ale práve to, že sme hrdí na to, čo všetko sme pre Pána urobili, môže byť dôvodom, prečo zlyháme na konci života. Slovo Božie nám objasňuje, že to druhé rúcho, s ktorým môžeme predstúpiť pred kráľa, je trochu iné, ako bojová výzbroj.

Pán Ježiš nám odkazuje: *A tak si oblečte ako vyvolení Boží, svätí a milovaní srdečnú sústrasť milo-*

srdnú, dobrotivosť, krotkosť, zhovievavosť. Ale nad to všetko oblečte si lásku, ktorá je pojivom dokonalosti. Podobne mladší, podriadte sa starším, a všetci, podriaďujúc sa jedni druhým, oblečte sa do pokory, pretože Boh sa pyšným protiví a pokorným dáva milosť. Opášte bedrá svojej mysle, buďte triezvi, úplne dúfajte v milosť, ktorú dostanete pri zjavení Ježiša Krista. A rovnako, ako je svätý ten, čo vás povolal, aj vy buďte svätí v celom svojom počínaní.

Na začiatku cesty sme dostali oblečenie obsahujúce pravdu, spravodlivosť, evanjelium pokoja, vieru, spasenie, Ducha Svätého, modlitbu.

Teraz nám Pán ponúka sústrasť, milosrdenstvo, dobrotivosť, krotkosť, zhovievavosť, lásku, podriaďovanie sa jedni druhým, pokoru, triezvosť a dúfanie v milosť, ktorú dostaneme na konci časov.

Pretože tak, ako to na začiatku našej duchovnej cesty bola milosť, ktorú nám udelil Pán – bez ktorej by sme zahynuli vo svojich hriechoch –, rovnako tak ju potrebujeme i na konci cesty, aby sme nezahynuli vo svojich zásluhách. ■

ORIENTÁCIA V ĽUDSKÝCH ÚDOLIACH

MAREK MARKUŠ

(Autor je riaditeľom vydavateľstva Porta Libri.)

Rád by som reflektoval odchádzajúci rok, najmä v súvislosti s neočakávanými zdravotnými ťažkosťami. Ten pohľad späť je ako pohľad z hory, na ktorú sme vystúpili a až teraz vidíme všetky údolia, ktorými sme museli prejsť. Ja chcem okrem údolia ohrozenia vážnou chorobou spomenúť ešte dve ďalšie údolia, ktoré tomuto predchádzali – údolie hľadania poslania v práci a údolie smrti blízkeho človeka.

Pôsobím vo vydavateľstve Porta Libri a čítanie a editovanie kníh je mojou pracovnou náplňou. Ku každému tomu údoliu si dovoľm uviesť nejakú myšlienku z knihy, ktorá sa stala dôležitým sprievodcom po ceste.

Údolie hľadania poslania v práci

Asi pred 4 rokmi som prešiel „vyhorením“, ktoré bolo dôsledkom komplikovanej kombinácie zlých rozhodnutí, osobných limitácií, personálnych problémov a svoje do toho pridala aj ekonomická kríza... Po ťažkom období som odstúpil z pozície riaditeľa firmy, ktorú som viedol a začal som sa pýtať, čo ďalej. Začal som mať pocit, že ma Pán Boh pozýva na nejakú novú cestu, ktorej koniec vôbec nevidím. Netušil som, aká ťažká – ale aj dobrodružná – cesta to môže byť. Tušil som, že všetličo musím v živote zmeniť, ale myslel som si, že je to len pár vylepšení, čo treba urobiť. Myslím, že cestu, na ktorú ma Pán Boh zavolať, dobre ilustruje citát C. S. Lewisa z knihy *Mere Christianity* – Hovory

o viere (ktorá vyjde prvýkrát po slovensky v plnom znení na jar):

„Predstavte si, že ste dom. Boh prichádza, aby ho prebudoval. Spočiatku chápete, čo robí. Opravuje pokazené potrubia, pláta diery na streche a podobné opravy. Vedeli ste, že to bude treba, tak vás to neprekvapuje. Ale potom začína búrať priečky a robiť hrozne boľavé zásahy a vôbec to nedáva zmysel. Čo má za lubom? Vysvetlenie je zrejme v tom, že Boh chce postaviť dom, ktorý sa úplne odlišuje od vašich predstáv – tu pristaví nové krídlo, tam pridá celé poschodie, vytiahne vežičky a vytvorí nádvorie. Vy ste si mysleli, že z vás bude chutná vilka, ale on stavia palác. Osobne sa tam totiž plánuje nasťahovať...“

Údolie smrti blízkeho človeka

Do procesu môjho rozmyšľania o tom, čomu mám pracovne venovať najbližšie roky života, vstúpila pred 3 rokmi náhla smrť Zuzkinho otčima, Frantíka – tak sme ho volali. Frantík bol druhý manžel mojej svokry a človek, s ktorým sme sa stali veľmi blízki – najmä vďaka našim deťom, o ktoré sa niekoľko rokov veľmi vzorne staral. Zuzkina mama je nemobilná a v dôsledku nezvratnej neurologickej choroby stráca pohyblivosť dolných končatín. Frantíkova smrť rýchlo nastolila otázku v zmysle, že musíme nájsť riešenie spoločného bývania, pretože svokra nemôže byť sama. Pustili sme sa do komplikovaného procesu predávania bytov, chalúp a záhrad a začali sme hľadať bezbariérový dom, kde by sme mohli spolu bývať. My sme mali pekný byt v Karlovke a moji priatelia vedia, že mať dom nebolo nikdy mojím snom. Vždy som hovoril manželke, že odtiaľ ma vynesú v papierových topánkach... ale ona mi pripomenula, že som jej kedysi sľúbil, že ak raz svokra ostane sama, tak to budeme riešiť. Cez sériu predvídaných, ale aj ťažkých situácií sme sa po rok trvajúcom procese ocitli v úžasnom dome v Marianke. Keď sme tam trávili prvé Vianoce a hodnotili to dramatické obdobie, tak sme s veľkou vďačnosťou a prekvapením pozorovali, ako zármutok z Frantíkovho odchodu Pán Boh premenil na nové a nečakané požehnanie spoložitia so Zuzkinou mamou a dokonca so psikom, ktorého sme našli strateného na lyžovačke. Ja som si vtedy uvedomil, že aj toto je súčasť cesty, na ktorú ma Pán Boh zobral. Editoval som v tom čase rukopis Daniela Pastirčáka, Evanjelium podľa Jób:

„Boh sa nespráva ako sudca statického sveta. Správa sa ako tvorca sveta, postupujúci procesom tvorby k budúcemu završeniu. Kým sa Jób díval na Boha cez metaforu sudcu, nerozumie ničomu – podobá sa soche, do ktorej sochár mocne tne svojím dlátom. Socha kladie odpor: Čo som netvor, že na mňa útočíš? Čo zlé som urobil, že mi spôsobuješ také muky? V okamihu, keď v Bohu začne spoznávať umelca pri tvorivom diele, perspektíva sa mení a mnohé nepochopiteľné veci začínajú dávať nečakaný zmysel. Byť človekom v tejto perspektíve znamená ocitnúť sa v nedokončenom stave uprostred sveta, ktorý ešte nie je hotový... Socha pod údermi dláta podstupuje čiastočné zlo bytia, no práve týmto utrpením smeruje ku konečnému završeniu.“

Údolie ohrozenia vážnou chorobou

Ako to už v manželstvách býva, ženy pozorujú alebo vycítia dôležité ohrozenia oveľa skôr ako my, muži, a tak to bolo aj u nás. Moja žena ma už dlhší čas vyzývala, aby som si išiel dať skontrolovať nejaké čudné kožné znamienko na chrbte. Ale kto by chodil k doktorovi, keď vás nič nebolí? Nakoniec mi sama vybavila návštevu u kožnej lekárky. Tá trvala doslova jednu minútu, pretože doktorka ma okamžite poslala na onkológiu, kde som sa naozaj vyšším riadením objavil hneď na druhý deň. Tam som strávil tiež len asi desať minút a odišiel som s okamžitým príkazom na operáciu. Diagnóza – malígný melanóm trupu, teda zhubný nádor kože... Byť jeden deň úplne zdravý a druhý deň si čítať na internete štatistiku pravdepodobnosti prežitia –

to je totálne existencionálna skúsenosť. Bol to samozrejme šok, ale o pár dní neskôr, keď som odchádzal z Hajdukovej kliniky z predoperačného vyšetrenia, som si uvedomil, že hlboko vo vnútri vôbec nie som prekvapený. Naopak – premochol ma taký zvláštny pocit samozrejmosti, že aj toto je súčasťou mojej cesty.

Celé leto bolo poznačené touto situáciou a vďaka veľkej pomoci blízkych priateľov, najmä Beaty Havelkovej, celý proces predoperačných vyšetrení, samotnej operácie a pooperačného zotavovania sa prešiel veľmi hladko a úspešne. Keď zhrniem tie tri mesiace do jednej vety, tak poviem, že zhubnosť nádoru sa potvrdila, ale bol dobre ohraničený, nerozšíril sa ďalej a nebola potrebná žiadna následná liečba. Aj takto chcem opäť všetkým poďakovať, ktorí pri nás stáli a modlili sa za nás. Bola to veľmi silná skúsenosť modlitebnej podpory a prejavov starostlivosti zo strany mnohých ľudí.

V tom období – tesne pred opísanou udalosťou – som žil zase s ďalšou knihou, ktorú plánujeme vydať na Veľkú Noc budúci rok: „*Prekvapení nádejou*“ od Toma Wrighta. Kniha je oslavou zabudnutej kresťanskej doktríny vzkriesenia a znovuobjavením nádeje nového stvorenia v Kristu. Plne si uvedomujem, že moja diagnóza je zanedbateľná v porovnaní s oveľa ťažšími chorobami a utrpením, ktorými prechádzajú iní ľudia. Akonáhle ste onkologickým pacientom, či chcete alebo nie, svoj pohľad upriamite dopredu, k smrti a k tomu, čo je za ňou. Preto bolo zrazu moje rozmyšľanie o knihe Toma Wrighta v úplne novej polohe:

„Väčšina súčasnej kresťanskej terminológie o budúcnosti sú vágne návestia o večnosti a odchode do neba, ktoré však ukazujú do hmly... Kresťania v prvom storočí však žili v oveľa konkrétnejšej nádeji. Bola to nádej vzkriesenia v Kristu! Prví kresťania neumierali v rímskych arénach s očakávaním, že pôjdu po smrti do obláčikového, éterického neba a budú spievať naveky žalmy s anjelmi. Umierali v nádeji, že presne tak ako Kristus, aj oni budú vzkriesení v tele pre život na novej zemi, ktorú konečne spojí Kristus – nový Pán celého vesmíru – s novým nebom a dá svet konečne do poriadku. A oni sa na tom budú podieľať s Ním!“

Už od zopár ľudí som dostal otázku, či som niečo dôležité v živote, vďaka tejto skúsenosti, prehodnotil alebo či sa nejako zmenili moje priority. Musím priznať, že v podstate nie a vlastne aj to je silná skúsenosť. Keby som sa v rovnakej situácii ocitol pred povedzme tromi rokmi, možno by som to prežíval úplne inak. Teraz – po všetkom, čím ma Pán Boh viedol v poslednom období – som si uvedomil, že všetky dôležité časti mozaiky môjho života sú stále pre mňa rovnako dôležité; moji najbližší – Zuzana, Tímea a Samko, moja práca s knihami, vzťahy s priateľmi, láska k horám. Snáď sa len posilnila túžba robiť toto všetko ešte viac a ešte lepšie – viac plnohodnotného času so Zuzanou a s deťmi, vydať ešte viac a lepších kníh, stráviť viac kvalitného času s ľuďmi, ktorým môžem byť nejako v živote užitočný a ešte častejšie vyraziť do hôr a načúvať Bohu v divočine. To by som chcel. Myslím si, že aj pred skúsenosťou s rakovinou som vedel, čo je

dôležité. Teraz mám možno len viac odvahy povedať *nie* všetkému ostatnému, čo nie je dôležité.

Keď sa pozerám na tie údolia, ktorými sme prešli tento rok a to obdobie predchádzajúcich dvoch rokov predtým, najdôležitejšie slovo, ktoré to všetko zahrňuje, je **vďačnosť**. Pred pár týždňami u nás spali jedni priatelia a ako darček nám priniesli ozdobný kovový nápis „Give Thanks“ = t. j. Vzdávajte vďaku. Visí nad našim jedálenským stolom a je pre mňa naplnený sku-

točným obsahom. Študujem v tomto období s jedným mojím priateľom, mladým kresťanom, list Apoštola Pavla Kolosanom. 6-7 verš 2. kapitoly sú zhrnutím celého listu a vyjadrujú pre mňa niekoľko dôležitých mílnikov cesty, po ktorej idem: panstvo vzkrieseného Krista, naše premieňanie a rast skrze neho a nakoniec vďačnosť:

„Keď ste teda prijali Ježiša Krista ako Pána, žite v ňom zakorenení, na ňom budovaní v pevnej viere, ako ste boli vyučovaní. A prekypujte vďačnosťou!“ ■

VYTRÁCAJÚ SA OSOBNÉ SVEDECTVÁ?

ONDREJ LUPTÁK

(Autor je obchodný manažér.)

Môj príspevok schválne nazývam osobným svedectvom. Termín „osobné svedectvo“ sa v našom spoločenstve postupne vytráca. Možno sa bojíme byť otvorení jeden voči druhému. Možno sa obávame povedať o sebe pravdu, alebo čo prežívame. Možno máme strach alebo aj skúsenosť z toho, že sme išli s vecami na bubon a nakoniec to bolo využité proti nám. Problém si musí zodpovedať každý sám za seba.

Niekedy dávno, keď som bol mladým, existovala v našom „zhromaždení“ (tak sme tomu hovorili predtým) tradícia, že sme hovorili osobné svedectvá alebo zamyslenia, napr. na novoročné heslá. Pamätám si, ako som trýpol, či ma nejaký starší brat neosloví, aby som sa zdieľal. Prečo? Prečo som sa bál podeliť s tým, čo prežívam – čo žijem?

Nemám jednoznačnú odpoveď. Myslím si, že to súviselo s mojím osobným vzťahom ku Kristovi a s tým, že som neprežíval Božiu prítomnosť v osobnom živote. Dnes sa chcem podeliť s osobnou skúsenosťou v učení sa nasledovať Krista tak, ako som to prežil v poslednom období. To obdobie, od októbra 2011, bolo poznačené vedomím, že strácam prácu a že čas bez práce raz určite príde. Zo začiatku to bolo obdobie môjho osobného presvedčenia či istoty, že si prácu nájdem – veď mám referencie z predchádzajúcich zamestnaní, skúsenosti, dostatočnú dravosť...

Začiatkom roka 2012 to ešte stále nebolo také „horúce“ a stále som mal pred sebou štyri mesiace istoty. V tom čase sme sa stretli s jedným manželským párom a tým sa pre mňa osobne začal zaujímavý vzťah. Prvýkrát som vyjadril obavu z toho, že za chvíľu stratím zamestnanie. Otvoril som svoje vnútro pred niekým iným, ako pred svojou najbližšou osobou – manželkou. Ešte som netušil, že tento vzťah zohrá významnú úlohu v mojom živote, v čase hľadania práce, ale predovšetkým úzkeho vzťahu s Kristom, ako aj získaní osobného duchovného priateľa.

1. mája 2012 som zostal bez práce a stále bez nádejnej vyhliadky na nové zamestnanie. Tu by som s opisom svojej nezamestnanosti skončil. Lebo nie je podstatné to, ako som hľadal prácu, ale to, ako som hľadal Krista v období krízy. A to, čo ku mne hovoril a hovorí Boh skrze túto skúsenosť aj dnes. Tu je prvý text z Biblie ako **prvé dejstvo** mojej cesty spoznávania Krista a osobnej premeny (1Tim 6, 6-8, 10, SEB):

Veľkým ziskom je však zbožnosť spojená so spokojnosťou. Nič sme si totiž neprinesli na svet a nič si z neho nemôžeme odniesť. Ak máme pokrm a odev, budme s tým spokojní. Veď koreňom všetkého zla je láska k peniazom. Z túžby po nich niektorí zblúdili z cesty viery a spôsobili si mnoho bolestí.

Úžasný text. Plný kontroverzie k dnešnému ponímaniu života a úspechu.

„**Veľkým ziskom** je zbožnosť spojená so spokojnosťou“ – niečo, čo som si nevedel predstaviť. Rád som sa chválil tým, čo som dosiahol (a stále len relatívne voči skutočne bohatým). Potreboval som si dokazovať, že som schopný urobiť viac. Hnala ma túžba mať viac, byť viac... V podstate nesloboda, lebo chýbala spokojnosť. A to si myslím, že verš nehovorí o pohodlnosti alebo nezodpovednosti.

„**Nič sme nedoniesli** na svet a nič si z neho **nemôžeme odniesť**“ – zhromažďovanie pokladov, pripútanie srdca k množstvu vecí... ako aj pokračovanie verša: „Ak máme pokrm a odev, budme s tým spokojní.“ Áno – dnes musíme mať auto, aj iné veci na komunikáciu

s inými ľuďmi. Vnímam tento verš pre seba ako výzvu netužiť za každú cenu mať posledné novinky komunikačných nástrojov, mediálnej techniky, áut, nábytku, šatstva (značkového) alebo čohokoľvek, na čom sme každý tak trochu závislý a chceme sa s tým chváliť pred druhými.

„**Koreňom** všetkého zla je **láska k peniazom**.“ Rád som videl peniaze na účte a hovoril som si: to ja som ich zarobil! Rád som pripomínal svojej najbližšej osobe, že ja som ten, kto ju živí a vďaka ktorej môže robiť to, čo robí. Ani by som nepovedal, že to bola láska k peniazom – skôr to, že som mohol nimi disponovať „JA“.

Netvrďím, že som človek, ktorý čaká na príležitosť – **hľadám ju**. Netvrďím, že nechcem zarobiť peniaze – **chcem**. Netvrďím, že nemám radosť z dobrých výsledkov v práci – **mám**. Snažím sa však nemilovať tieto veci viac ako Darcu. Ako toho, ktorý je zdrojom všetkého pokoja a dokonalej lásky a istoty, Ježiša Krista. To je pre mňa každodenná výzva. Silu k tomu dáva jedine Zdroj, ktorým je Kristus. Skrze modlitbu a Slovo Božie. **Nemôžem byť odpojený od Zdroja**, ak chcem rásť a napredovať.

Nasledovné oblasti by mohli charakterizovať **druhé dejstvo** mojej osobnej premeny, a to v nasledovnom poradí hodnôt:

1. Vytváranie vzťahov a hľadanie potrieb druhých aj v neistote materiálneho dostatku.
2. Hľadanie podstaty lásky v pravde aj vtedy, ak riskujeme stratu obľúbenosti.
3. Cvičenie sa vo vytrvalosti. V modlitbe, v štúdiu Slova Božieho, v dávaní desiatok, prípadne aj v telesnom cvičení – napríklad behu.

Rozmýšľal som, ktorým veršom alebo staťou z Bible by som podčiarkol vyššie uvedené témy. Zistil som, že ich je v Novej Zmluve dosť, a preto som sa potešil inšpirácii kázňou brata z inej evanjelíkálnej cirkvi, a to z 1Tim 4, 7–10:

Vyhýbaj sa bezbožným a babským bájkam. Radšej sa cvič v pobožnosti. Telesné cvičenie je totiž málo užitočné, ale pobožnosť je užitočná na všetko, lebo má prislúbenie pre terajší aj budúci život. Je to verná reč a hodna, aby bola úplne prijatá. Preto sa namáhame a zápasíme, lebo máme nádej v živého Boha, ktorý je spasiteľom všetkých ľudí, najmä veriacich.

Tri veci, ktoré si v tomto texte osobne podčiarkujem: „**Vyhýbaj sa bezbožným a babským bájkam**“ – máme silnú afinitu byť tam, kde sa niečo „šušká, deje či klebetí“. To kazí vzťahy. Pre mňa osobne to znamenalo byť pomalý v hovorení názoru na druhých, no na druhej strane vedieť povedať svoj názor v láske. Tým môžem vytvárať skutočné vzťahy, ktoré budú hlboké, aj keď nie vždy s rovnakým pohľadom na vec. Ale s akceptovaním toho druhého ako Božieho dieťaťa – teda prijímanie iného v láske.

„**Cvič sa v pobožnosti**“ – pripomínam si to, lebo druhá časť hovorí, že „pobožnosť **má prislúbenie** pre terajší aj budúci život.“ Prečo si to pripomínam?

Časom mnohé – aj veľké veci – zovšednejú. Cvičiť sa v pobožnosti pre mňa znamená zostať verný v maličkostiach a každodenne sa snažiť o postoje k veciam či situáciám pod vedením Ducha Svätého skrze Slovo a modlitbu.

„Preto sa namáhame a zápasíme, lebo **máme nádej v živého Boha**“ – nie nádej v človeka, majetok, prácu, postavenie.

Tretím a stále trvajúcim dejstvom v osobnej duchovnej premene bolo a je to, čo som si uvedomil neskôr. Povedal som Kristovi, že by som chcel žiť svoj život v závislosti od Neho. Nie ako ten, ktorý ho pozná, vie o ňom, vie veľa o kresťanskom náboženstve. Nielen ako ten, kto je „dobrý muž“, vnímaný tak vo svojom zborovom spoločenstve, práci či rodine. Vtedy som prežil, že nie som schopný veci sám riadiť. To je veľmi silný zážitok. Totálna kapitulácia vlastnej pýchy. Odovzdanie riadenia vlastného života Kristovi. Dal som sľub, že Ho s Jeho pomocou chcem nasledovať a spoznávať jeho vôľu.

Som presvedčený, že sa to oplatí. Je to však dosť ťažké. Lebo žijem v tele a som stále pokúšaný. A viem, že sám to nedokážem. Ale v Jeho sile to je možné tak, ako to vyjadrujú aj nasledovné verše z Bible:

Veď nemáme veľkňaza, ktorý by nemohol spolucítiť s našimi slabosťami, ale veľkňaza, ktorý bol vo všetkom skúšaný, ale nedopustil sa hriechu. Pristúpme teda s dôverou k trónu milosti, aby sme dosiahli milosrdenstvo a našli milosť a pomoc v pravý čas. (Hb 4, 15–16 SEB)

Nemusíme byť v našom boji sami! To je tá dobrá správa! Lebo máme Veľkňaza, ktorý dokonale **pozná**, čo to znamená byť pokúšaný. Vďaka Bohu za Ježiša Krista.

Koncom roka 2013 sme spolu s Natáliou napísali Vianočný pozdrav, ktorý začal slovami: „**Ďakujeme za tento rok, ktorý sme mohli prežiť v hojnosti a dostatku. Ako aj v dobrom zdraví.**“

Ukončím dvoma zamysleniami:

1. „Eben Ezer“, alebo „Až potiaľ nám pomáhal Hospodin.“ Môžem tak s vďakou povedať, že až do dnešného, teda posledného dňa v roku 2013, sme nikdy nemali nedostatku. Stačí sa obzrieť späť a vidieť dobré veci, ktoré sme prijali od Hospodina.
2. Do ďalšieho roka, či až pokiaľ budeme na tejto zemi, chcem mať pevnú vieru, že: „Jehova Jirech“, alebo „Hospodin sa postará“. Verím, že ak budem naozaj v úprimnom srdci hľadať Hospodina a budem mu poslušný, On sa postará.

Takže keď sa nám v srdci vytráca vďaka, obzrime sa späť. Ďakujeme za všetko, čo sme prijali od Hospodina a **pripomínajme** si to sami, ako aj svojim deťom. Nasledujme vzor Ježiša Krista a premieňajme sa na Jeho obraz tak, že budeme napojení na **Zdroj** – Ducha svätého skrze modlitbu a Slovo Božie.

Ďakujeme za Božieho Syna, Pána Ježiša Krista. ■

PREČO BY „MALO BYŤ“, KEĎ „UŽ JE“?

TIBOR MÁHRIK

DAVID HUME (1711–1776) bol citlivý chlapec, ktorý vyrastal v dobrej presbyteriánskej rodine. Na univerzite v Edinburghu študoval gréckych klasikov, filozofiu, históriu a teóriu vedy. Ako to býva, chlapec dospel a veci sa zmenili. Opustil kresťanstvo a myslou aj svet rodného Škótska, či Británie. Svojimi analýzami a závermi predbehol svoju dobu, čo jeho rovesníci a súčasníci nepostrehli. Aj preto obdivovali jeho sedemzväzkové dielo *History of England*, zatiaľ čo veľký svet filozofie ocenil najmä jeho dielo *An Enquiry Concerning Human Understanding* (1748) [Otázka ohľadom ľudského poznania]. Jadro problému, ktorý riešil, nazývame „Humova britva“ alebo „Humova gilotína“. O čo tam ide?

Hume pomerne razantne rozlišoval vzťahy medzi myšlienkami (abstraktnými úvahami) a faktami, empiriami, realitou. Vzťah medzi príčinou (blesk) a efektom (hrom) je podľa neho nedokázateľný (racionálne), hoci prakticky pozorovateľný. Matematika, napríklad, funguje na princípe abstraktných úvah, kde z jednej a ďalších tvrdení možno „skonštruovať“ nové tvrdenie, ktoré je s tými predtým pevne logicky spojené. Vo svete reality je to však inak. Môžeme pozorovať husi a konštatovať, že tá či oná hus je biela. Ale tvrdenie „všetky husi sú biele“ môže alebo nemusí byť pravdivé. Celý čas môžeme pozorovať len biele husi a jedného dňa sa objaví čierna... O svete faktov nie je možné vysloviť tvrdenia s konečnou a definitívnou platnosťou. Vo svete vedy môžeme vysloviť svoje tvrdenia len s väčšou či menšou mierou (ne)určitosti. V dobe, ktorá neobmedzene dôverovala rozumu a bola presvedčená, že vedecký dôkaz je definitívne a úplné poznanie sveta, bolo takéto tvrdenie opovržlivé.

Hume však ide ešte ďalej. Tvrdil, že príčinnosť pozorovaných javov nie je objektívne merateľná alebo

pozorovateľná či dokázateľná. Je to len akýsi koncept ľudského uvažovania, ktoré aplikujeme na pozorovateľnú skutočnosť sveta. Jediné, čo naozaj môžeme vedieť, sú naše myšlienky a úvahy. Ak však neexistuje príčinné prepojenie medzi nimi – keďže odmieta objektívny determinizmus –, racionálne myslenie nie je v podstate možné a navyiac, koherentný život je ilúzia. V dôsledku toho je spochybnená aj existencia môjho „ja“, ktorého existenciu neviem dokázať, keďže myšlienky je tiež možné považovať za empirické „dáta“, a teda príčinné vzťahy medzi nimi nie sú racionálne dokázateľné. O čo mu išlo? Hume netvrdil, že vonkajší svet neexistuje. Ani to, že človek sa o ňom nedokáže „empiricky“ presvedčiť. Chcel len ukázať, že naše pozorovania, merania a racionálne úvahy sú nedostatočné na to, aby sme „dokázali“ veci s konečnou platnosťou. Na rozdiel od scholastikov a deistov, ktorí tvrdili, že len to môže existovať, čo sa dá racionálne zdôvodniť, Hume prichádza so skepticizmom, ktorý popiera „čistý rozum“ ako najvyšší princíp našich úvah a kritérium reality. [1] Ani rozum, ani naše pozorovanie nie je dostatočné na vytvorenie bázy pre svetonázor.

Morálne hodnoty radí do kategórie abstraktných úvah, preto ich odlišuje od sveta reality v zmysle fenomenologického. Morálne správanie človeka v bežnom živote je merateľné, pozorovateľné, preto hovorme o deskriptívnom rozmere etiky. V spoločnosti sa však objavujú formulácie „malo by sa“, človek „by sa mal“ správať tak či onak. Ide teda o preskriptívnu etiku, ktorá má očakávania iné, ako zaznamenala deskripcia. Hume sa pýta, na akom základe je možné postulovať preskriptívnu etiku? Dospel k názoru, že deskripcia neurčuje preskripciu, ani ju nemôže určiť. Tak ako racionálne úvahy a analýzy o svete nekreujú fenomenologickú skutočnosť, ani morálne analýzy prítomného konania a stavu nemôžu vytvoriť bázu pre existenciu toho, odkiaľ vieme, čo a ako „by sa malo“ konať alebo diať. Hume radikálne oddelil pojem *nevyhnutného* a *možného* pri posúdení reality, *a-priori* od *a-posteriori* pri poznávaní skutočnosti a *analytického* od *syntetického* v oblasti jazyka, vyjadrenia a formulácií. [2] Bol presvedčený o tom, že abstraktné pravdy korelujú s tým, čo je nevyhnutné, *a-priori* a analytické, zatiaľ čo fenomenologická skutočnosť súvisí s tým, čo je možné, *a-posteriori* a syntetické. Preto prítomné môžeme síce analyzovať vzhľadom na minulosť, ale nič záväzné nám to nehovorí o budúcnosti, ktorá sa nám dnes javí ako otvorený systém možností.

Humova gilotína ukazuje nezmyselnosť dokazovať existenciu Boha ako vec faktu, reality. [3] Ak Boh nemá fyzikálnu podobu a nemá reálne pôsobenie v nami pozorovanom svete, akékoľvek úvahy o Bohu sú úvahy o niečom inom, ako o faktoch. Ide o svet abstraktných myšlienok. V takom prípade aj keby sme logicky dokázali, že Boh existuje, nič to nevytvára o faktickej stránke existencie Boha – ide len o lingvistickú hru. Tu je však potrebné povedať, že Humeova gilotína nevedie k tvrdeniu, že Boh naozaj neexistuje, ale tvrdí len to, že existenciu Boha nie je možné fakticky dokázať bez fyzikálnej evidencie fenomenologického charakteru. Aj preto sa Hume nikdy nepovažoval za ateistu, hoci sa označil za pohana. Myslel tým skôr svoj rozchod s vtedajším nominálnym kresťanstvom, preplneným racionálnymi úvahami o dôkaze Božej existencie a konštruktami kresťanskej morálky.

Do istej miery uviazol v mechanistickom ponímaní sveta a človeka. Podobne ako Stephen Hawking v tomto čase, aj Hume pred niekoľkými storočiami nepripúšťal možnosť slobody človeka. Podobne ako Hawking ani on nevidí za nutné a potrebné uvažovať o Hodinárovi, keďže držíme v rukách hodiny. Nerobí mu problém otázka, prečo radšej existuje niečo

než nič. Z pohľadu jeho vnímania vzťahu deskripcie a preskripcie je to prirodzené. Problémom sa však jeho gilotína nevyhne. Ak totiž žijeme vo svete, ktorý je vysvetliteľný fyzikálnymi zákonmi a v ktorom je morálna hodnota vylúčená, na akom základe je možné vysloviť tvrdenie o tom, že holokaust bol zlý? Tvrdenie o tom, že vražda je zlá, má charakter objektívneho morálneho súdu, ktorý nestojí a nepadá s našim pocitom, túžbou, emocionálnym závanom podvedomia. Dokonca ani dohodou demokratickej väčšiny, alebo finančným vplyvom lobistickej menšiny. Tvárou v tvár takýmto etickým výzvam etický relativizmus neobstojí.

Humova gilotína však v sebe nesie veľmi dôležité indície a zaujímavé otázky. Prvá: Ak máme deskriptívnu etiku, odkiaľ máme zobrať základné normatívne (určujúce) postuláty pri riešení etických dilem? Preskriptívny charakter etických rámcov je dnes predmetom vážnych diskurzov odborníkov z rôznych oblastí expertízy. Etický relativizmus totiž so sebou prináša stratu koherencie morálneho života človeka, rodiny a celej spoločnosti. Dôsledky sa ukazujú byť fatálne. Bez koherencie dochádza k rozkladu sociologického života. [4] Druhá: Kresťanský Boh je duchovné bytie, ale nie je abstraktný, pretože „sa stal telom“; neviditeľný Stvoriteľ sa stal viditeľným človekom v Kristovi. Môžeme si dovoliť ignorovať tento fenomenologicky vážny predmet filozofického záujmu? A môžeme ísť ešte ďalej: Môže filozofia, ktorá prehliada *Boha v tele*, byť filozofiou pravdy, reality a skutočnosti? Do akej miery je možné dôverovať vnímaniu sveta, ktorý v sebe neobsahuje historickú udalosť inkarnácie a ani ju nijako nereflektuje? Zdá sa, že tieto otázky David Hume nezodpovedal. On sám ich asi nemal a nik mu ich možno nepoložil. Ale to je v poriadku. Deskripcia predsa neurčuje preskripciu, preto sa my dnes môžeme pýtať otázky, ktoré ich vtedy ani nenapadli. V tom sa obaja zhodneme. ■

Použitá literatúra:

- [1] P. Hicks: *The Journey So Far*. Zondervan, Grand Rapids, 2003.
- [2] S. Blackburn: *Veľké otázky - filozofie*. Euromedia Group, k. s., Praha, 2011.
- [3] B. Dupré: *Filozofia*. Slovart, Bratislava, 2011.
- [4] R. Zacharias: *Deliver Us From Evil*. World Publishing, Nashville, 1997.

PhDr. Ing. TIBOR MÁHRÍK, PhD., DipTh.

Odborný asistent na Katedre všeobecnej a aplikovanej etiky FF UKF v Nitre, publikuje v oblasti epistemológie a apologetiky. Kazateľ Cirkvi bratskej v Žiline.

„Nezanechám ťa, ani ťa neopustím. Takže môžeme smelo hovoriť: Pán mi je spomocníkom, nebudem sa báť. Čo mi urobí človek?(Hb 13, 5-6)

NEMÔŽEME KRIČAŤ „DO BOJA!“ A SAMI PRITOM OSTAŤ SEDIETĚ

JANA LESŇÁKOVÁ

(Pracuje ako advokátska koncipientka v advokátskej kancelárii v Bratislave, súčasne pôsobí ako podpredsedkyňa občianskeho Združenia na ochranu a pomoc spotrebiteľom v núdzi“ s predmetom činnosti: Ochrana spotrebiteľa.)

Tie zlomové a v mnohom aj bolestné prípady, predstavujúce nielen životné príbehy ľudí, ale aj moje prvé skúsenosti s praxou právnik a postupné uvedomovanie si reality dnešného sveta, rezonujú vo mne s každým novým prípadom čoraz menej. Počiatkový šok pominul, des zoslabol, no nepochopenie, ako je to vôbec možné, pretrváva dodnes. A dúfam, že aj naďalej bude. Považujem to za jeden z viacerých dôkazov, že rezignácia, ochota prijať veci a ponechať ich tak, ako sú, ešte u mňa nenastala.

Úprimne, neraz mi napadlo, že by bolo omnoho jednoduchšie zostať opodiaľ. Neostať nečinná, ale sa ani nepúšťať aj do zdanlivo vopred prehratých prípadov, ktoré vyžadujú veľmi veľké úsilie a najmä odhodlanie dotiahnuť veci do zdarného konca. A práve takýchto je najviac! Nie – nie preto, že by situácia na Slovensku bola až taká neutešená. To nie. Takéto spory sa však s veľkou obľubou u advokátov nepreberajú. Minimálna šanca na úspech, nezanedbateľné riziká a problémy spojené s výkonom povolania tohto typu. Samozrejme, nesmieme opomínať ani jeden z tých najdôležitejších faktorov, ktorý neraz rozhoduje o tom, či advokát daný prípad prevezme, alebo nie – vidina návratnosti investície, žiaľ, často sa blížiaca nule. Áno, aj verejná mienka zaváži. To, ako sa zapíše v očiach laickej a odbornej verejnosti, je potrebné zohľadniť. Kto by si chcel znepriatelíť kolegov či kompetentných, ktorí majú značný vplyv predovšetkým na vašu profesionálnu budúcnosť? Je toľko dôvodov, prečo ten jeden či dva prípady neprevziať, a tak málo, prečo pomôcť.

Ale čo ďalej? Budeme sa len nečinne prizerať? Zatvárať oči pred tými „pár“ nešťastníkmi, ktorí si to vlastne aj tak zavínili sami a v podstate im ani neostáva nič iné, ako prijať svoj „osud“? Sotva. Z jedného prípadu budú dva, z dvoch tri, z troch štyri... až kým to nezačne narastať do takých rozmerov, že sa to stane samozrejmosťou. A potom sa už bude veľmi ťažko zastavovať nič, čo doposiaľ neprekážalo, alebo bolo majoritou aspoň tolerované.

Síce nie sme na začiatku nového kalendárneho roka, no školského áno. Ten pre mňa už síce pár rokov nie je až taký významný ako predtým, no aj tak som pocítila istú zmenu oproti letu a obdobiu pred ním. Chvíľami mám pocit, že som po lete o niečo silnejšia, odvážnejšia, plná síl a odhodlania bojovať so svojimi veternými mlynmi. Len dokedy? Toto je otázka, ktorú mi kladú zas a znova viacerí. Nielen moji známi či rodina, ale aj kolegovia z praxe. Úprimne, sama na túto otázku nepoznám odpoveď, no verím, že vydržím tak dlho, ako to bude potrebné. Verím, že Pán Boh mi dá silu, aby som zvládla všetko to, čo zvládnuť mám. ■

Trápia aj vás právne problémy? Pomôžte nám upozorniť na nekalé praktiky spoločností, zvädzanie a podvody. Môže to byť práve vaša skúsenosť, ktorá bude pre druhých varovaním a zároveň poučením. Publikovanie vášho príbehu či skúsenosti je možné jedine s vašim výslovným súhlasom. Nemusíte sa obávať – váš problém budeme riešiť nanajvýš diskretné a anonymne. Neváhajte a napíšte nám – buď do redakcie Dialógu, alebo priamo na e-mail nášho občianskeho združenia:
spotrebiteľvnudzi@gmail.com.

„Od prírody boli sme my Slováci národ spevavý...
 ...ak slovenskú dušu spevom nezobudíš, tak ti nevstane, neožije!“
 Kristína Royová

Vážení speváci, milí priatelia duchovnej hudby,

srdečne Vás pozývame

na spevácke sústreďenie do Starej Turej, kde sa 14. -16. novembra 2014
 uskutoční projekt pod názvom

Pieseň, ktorá prebúda

Projekt je inšpirovaný viacerými výročiami: 200. výročie narodenia Ľ. Štúra, 90. výročie úmrtia Márie Royovej, 25. výročia nežnej revolúcie a 1. výročím slávnosti otvorenia Expozície života a diela sestier Royových, ktoré bude 16. novembra. Taktiež sme sa inšpirovali niekdajším projektom Jána Machajdika Hudobná domovina.

Naším cieľom je osloviť ľudí, ktorí milujú duchovné piesne,
 chcú sa vzájomne stretnúť, spolu spievať a obohatiť seba aj iných.

Program bude zavŕšený spoločným koncertom, ktorý sa uskutoční **15. 11. 2014 v Dome kultúry Javorina v Starej Turej** v spolupráci s profesionálnymi hudobníkmi pod vedením Ewalda Danela.

Program:

Piatok – registrácia, večera, nácvik spevu

Sobota – nácvik, obed, generálka, koncert, večera, večerný program

Nedeľa – bohoslužby, obed, záver (pre záujemcov je možnosť zostať až do pondelka)

Ubytovanie v rekreačnom zariadení Javorinka www.javorinka.sk

Cena **30€** (2x ubytovanie s celodennou stravou)

Platba pri registrácii

Prihlášky zasielajte **do 30. 9. 2014**

Kontakt a podrobnejšie informácie:

Dagmar Danelová - 0903 967 411, dagmar.danelova@gmail.com

Jana Feríková - 0905 649 197, janaferik@agroteam.sk

Projekt podporilo MK SR a mesto Stará Turá.

SLUHA

XIII. AKO NA ZLO?

TOMÁŠ KOMRSKA

(Autor je vodičom trolejbusu.)

Koľko ľudí treba na vytvorenie atmosféry zla?

Koľko ľudí treba na vytvorenie atmosféry dobra?

Zlo je, zdá sa, aktívnejšie, hlučnejšie, rýchlejšie poruke, razantnejšie. Prečo?

Dobro je, zdá sa, pomalšie, tichšie, nenápadnejšie. Prečo?

...

Je sobota večer. Pred polnocou naskočili do salónu dvaja mládenci so zreničkami ako grécke olivy a doleteli k mojej kabínke. Divoko búchajú a kričia nezmysly – prečo to a to.

Čo mám urobiť? Rýchlo preč, hádam vystúpia.

V zrkadle vidím, ako ostatní cestujúci stuhli. Pokojná atmosféra sa behom sekundy zmenila na desivú.

Ochudobním vás, milí čitatelia, o slová a slovné spojenia, ktoré sa valili na moju hlavu. Jednak sú neuveriteľné a jednak sú neuvěřiteľné, a tým pádom nepublikovateľné.

Na ďalšej zastávke k nim priskočil ešte jeden.

Niečím kovovým trieskajú na dvere kabíny. Atmosféra na prasknutie. Čo mám urobiť, skôr ako zavolám dispečerov a kým príde pomoc... čo mám urobiť?

Ďalšia zastávka – vybehli von a už sa hrnú zvonka k môjmu okienku. Rýchlo odblokovať jazdu – len sa ich zbaviť aj za cenu, že poruším predpis a ešte s nezavretými dverami pálim preč.

Našťastie sa nič nestalo.

Celý trolejbus akoby práve navštívilo peklo. Desivá atmosféra zla sa vytrácala len pomaly. V zrkadle pozorujem, ako všetci cestujúci zarazení hľadia pred seba, alebo si niečo šeptom zasnúvajú. Ale predsa – ako keby s otvorením dverí na každej ďalšej

zastávke zla ubúdalo. Až potom mi pomaly začalo dochádzať, čo všetko sa mohlo stať – hrôza ma oblieala.

...

Byť majiteľom tajomstva – tajomstvo stráca tajomnosť.

Byť správca tajomstva – tajomstvo zostáva tajomstvom a má moc.

Dobro môže vyhrať len vtedy, keď nie je v presile, keď nie je v prevahe v hrubej sile – a to je tajomstvo.

Toto tajomstvo sa nedá rozlúštiť, dá sa „iba“ žiť. Aspoň si myslím.

*Jedna mŕtva muha nasmradi celú masť... Kaz 10, 1
Jeden chudobný, ale múdry muž zachráni mesto...
Kaz 9, 14–18*

Tak ako na zlú atmosféru stačí jeden, tak na dobrú stačí tiež jeden. Musí byť rovnako razantný. Nie prejavom, ale vierou. Vierou v dobro, vierou v nádej, vierou v lásku. Alebo je lepšie pred zlom utiecť? Ale dá sa to? Nie je „príjemnejšie“ bojovať so zlom nadhodnými zbraňami? Agresiou, krikom, bitkou, nenávisťou? Kedy je namieste so zlom bojovať s láskou v zásobníku? Kedy je správne pred zlom utiecť? Kedy je hrdinstvo postaviť sa na stranu iného poškodeného – ale ako ho brániť?

Neviem. Neviem. Neviem...

Dnes som pred zlom utiekol aj s celým trolejbusom. Sice so srdcom v hrdle, ale asi to bolo dobre. Zajtra budem možno musieť zväziť, či bojovať, či utiecť – ale to bude, našťastie, až zajtra a o zajtrajšok sa, vraj, až tak starať nemáme. Ale to už vieme.

Či...?

XIV. BOZK

Väčšinu svojho bdelého stavu trávim v dopravnom prostriedku MHD. Cestou do roboty, cestou z roboty a v robote. Či chcem, či nechcem, popritom si vypočujem rozhovory cestujúcich, ktoré sú skutočne rôzne.

Cestou domov si do štvorky za mojím chrbtom sadla štvorica „náštročných“ – tri dievčatá a jeden chlapec.

„Ja som sa naučila naozaj bozkávať až v deviatke, vtedy som chodila s dvadsaťročným chalanom, aj mama ho poznala, ale skončil v base, škoda.“

„Ja som sa bozkávala prvýkrát až v devine a teraz normálne, akože čo je na tom?“

„Až tak neskoro? Dovtedy si nikoho nemala?“

„Nie, no a čo?“

„A vieš ako sa má bozkávať?“

„Somár, jasné, že viem!“

Mimovoľne som si spomenul na titulnú fotografiu z akýchsi novín z dávnych čias, keď súdruh Leonid Brež-

nev bozkával súdruhu Gustáva Husáka, a to pekne zostara. Nečudo, že Gusto prepadol chlastu... Ranný letný bozk preletí zastávkou ako zablúdená lastovička a už ho niet. Večerné bozky na zastávkach na rozlúčku sú zato dlhšie a vrúcnejšie.

Uvítacie a rozlúčkové bozky na železničnej stanici hovoria o dĺžke odlúčenia, ale aj o vzťahu. Vzácné je vidieť starších manželov úprimne sa s láskou objať. Zato tajné, vášnivé objatia za zastávkou pália aj cez predné sklo.

Ja som asi trocha Japonec – mám ostych pred bozkávaním sa s ľuďmi na verejnosti, respektíve s ľuďmi vôbec. V našej kultúre sa ľahko bozkávame, ale vidí sa mi, že aj ľahko zrádzame. Občas sa mi zardá, že to, čo som zazrel, bol judášsky bozk. Na povrchu neha, no vo vnútri zrada.

Čo je za mojím bozkom?

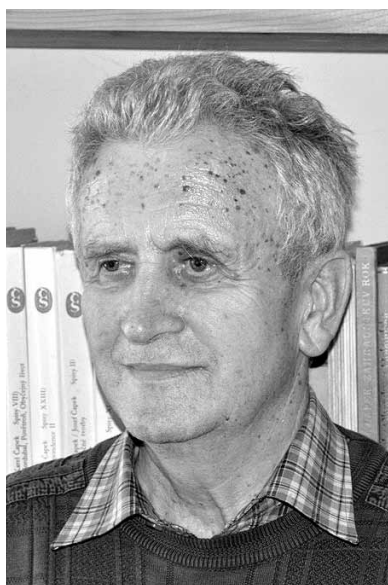
Čo je za mojím prejavom voči druhému?

A prečo?

pokračovanie v budúcom čísle

„Nie všetci, ktorí chodia do kostola, sú veriaci, ale všetci, ktorí sú skutočne veriaci v Ježiša Krista, chodia do kostola radi, často a s láskou.“

„Cirkev a kostol je miestom, kde sa učím žiť v láske s ľuďmi, ktorí sú iní ako ja, ktorí sú mi často nesympatickí, ktorých možno neznášam a niektorých nemôžem ani cítiť.“

VERÍM, ALE DO KOSTOLA NECHODÍM?

JOZEF GREXA

(Autor je evanjelický farár v. v.)

Náboženské správanie obyvateľov Slovenska, ich názory na vzťah štátu a cirkvi, boli predmetom najnovšieho výskumu Sociologického ústavu Slovenskej akadémie vied. Jeho výsledky naozaj prekvapili! Hoci sa v poslednom sčítaní ľudu v roku 2011 prihlásilo ku kresťanstvu cez 83 % obyvateľov, podľa výsledkov výskumu iba 28 % Slovákov navštívi kostol aspoň raz týždenne. Až 73 % ľudí sa nijakým spôsobom nepodieľa na aktivitách náboženskej skupiny alebo cirkvi. Preto sa chceme bližšie pozrieť na súvis medzi vierou a pravidelnou účasťou na službách Božích.

V poslednej dobe sa čoraz viac rozširuje názor či myšlienka, že cirkev je súkromnou záležitosťou každého človeka a nie je dôležitá vo verejnom živote. Stáva sa z nej akýsi „privátny klub“ tých, ktorí sa o ňu zaujímajú. Je síce dobrá – hovoria niektorí –, ale nie je dôležitá, aby som tam patrila, aby som praktizoval to, čo predpisuje a ukladá človeku. A už vôbec nie je dôležité a potrebné, aby som pravidelne chodieval do kostola. Pre moju vieru mi stačí vzťah s Bohom a ten si môžem celkom dobre pestovať aj súkromne, bez cirkvi, mimo kostola. S Bohom môžem byť na turistike v horách či na rybačke pri rieke, pri zbieraní hribov v lese alebo aj pri práci. Ale v samote – ďaleko od ľudí. Tam si premyšľam, meditujem, alebo sa aj modlím.

Myslím si, že tento názor nie je správny; pre človeka je dosť nebezpečný a zavádzajúci. V skutočnosti je cirkev Božím ustanovením, dôležitým pre život človeka a nemôžem byť správne veriacim bez nej či mimo nej. K životu v cirkvi neoddeliteľne patrí život v spoločnosti. A jedným z dôležitých prvkov budovania spoločnosti je práve „chodenie do kostola“. Nemôžem byť skutočným veriacim v Ježiša Krista, môjho Pána, bez chodenia do kostola. O tomto svojom presvedčení sa chcem s vami porozprávať.

O čom je kresťanská viera?

Aby sme mohli začať uvažovať o viere a chodení do kostola – o spojitosti týchto dvoch neodlučiteľných vecí, je potrebné zamyslieť sa nad tým, o čo vo viere

ide. Najprv si musíme uvedomiť, že keď hovoríme o viere, hovoríme o kresťanskej viere v Ježiša Krista, ktorý prišiel na túto zem od Boha Otca a plnil tu Jeho vôľu, Jeho plán na záchranu života. Pretože svet je plný iných rôznych vier a povier, ktoré vnášajú do povedomia človeka zmätok.

O čom je kresťanská viera? Sám Pán Ježiš ju charakterizoval mnohými slovami. J 10, 10: *Zlodej prichádza, len aby kradol, zabíjal a hubil; a ja som prišiel, aby mali život, a to v hojnej miere!*, alebo na inom mieste – J 5, 26: *Lebo ako Otec má život v sebe, tak dal aj Synovi, aby mal život v sebe*. V kresťanskej viere ide o život – o jeho podstatu, o život v plnosti, v hojnej miere. Biblia totiž jasne hovorí, že to, čo žijeme mimo Boha, nie je život, ale živorenie.

Keď hovorím život, mám na mysli jeho dve základné vlastnosti: kvalitu a kvantitu, obsah a množstvo. Kvalitu vystihol úžasnými slovami apoštol Pavol z 1K 13, 1–13: *A čo by som ľudskými jazykmi hovoril, aj anjelskými, a lásky by som nemal, bol by som iba cvenďiacim kovom a zvučiacim zvonom*. Kvalitou života je láska. Nenahradia ju ani peniaze, zdravie, múdrosť, krása ani sila. Bez nej je náš život „nekvalitný“, zlý, prázdny a každý si to môže zistiť sám na sebe. Ježiš prišiel na túto zem, aby obnovil lásku v ľudskom srdci. O druhej základnej vlastnosti života – jeho dĺžke, hovoril Pán Ježiš veľakrát. Možno najznámejšie sú Jeho slová z J 3, 16: *Lebo tak Boh miloval svet, že svojho jednorodného Syna dal, aby nezahynul, ale večný*

život mal každý, kto verí v Neho. Ježiš hovoril o živote bez hraníc – o nezničiteľnom živote, ktorý sa raz stane skutočnosťou. Hovoril o živote večnom.

Pre našu úvahu je dôležitá tá prvá vlastnosť života, totiž láska. Ale aká je spojitosť lásky s vierou a chodením do kostola?

Láska a vzťahy

Láska sa realizuje vo vzťahu. Keby som žil na svete sám, nepoznal by som vzťah a nepoznal by som ani lásku. Vzťah začína tam, kde ľudia žijú spoločne. Uskutočňuje sa v láske – ona je jeho základom i prejavom. Pričom k životu patrí dvojvzťah – k Bohu a človeku – L 10, 27: *Milovať budeš Pána, svojho Boha, z celého srdca, z celej duše, z celej sily a z celej mysle, a svojho blízkeho ako seba samého.* A tu sa pomaly dostávame k cirkvi, k viere a chodeniu do kostola. Láska k Bohu a človeku je spojenou nádobou, patrí spolu a uskutočňuje sa v spoločenstve (1J 4, 21). Cirkev je priestorom, kde sa to všetko začína a chodenie do kostola je jedným z nástrojov na budovanie spoločenstva. Dal nám ho Boh a iný priestor nemáme. Je len na nás, aby sme si ho chránili, sprijemňovali, využívali...

Niekoľko možno namietne: „Keby tak cirkev bola iná – keby v kostole vedľa mňa sedeli iní ľudia... Ale týchto poznám a viem, akí sú.“ Keď som o tom premýšľal, vytvoril som si takúto malú definíciu: *Nie všetci, ktorí chodia do kostola, sú veriaci, ale všetci, ktorí sú skutočne veriaci v Ježiša Krista, chodia do kostola radi, často a s láskou.* Pričom si uvedomujem, že mňa tí druhí vidia v rovnakom svetle, ako ja ich. Aj ja môžem byť pre nich rovnako neprijateľný. A vytvoril som si aj druhú malú definíciu: *Cirkev a kostol je miestom, kde sa učím žiť v láske s ľuďmi, ktorí sú iní ako ja – ktorí sú mi často nesympatickí, ktorých možno neznášam a niektorých nemôžem ani cítiť.* A tak som si začal uvedomovať, aká je Cirkev dôležitá a aké je dôležité chodenie do kostola. Je to dôležitý nástroj spásy, ktorý ustanovil Boh pre mňa. Pre mňa – ale aj pre človeka vedľa mňa. Tu sa v každodennom živote realizuje to, čo vykonal pre svet a pre mňa Ježiš Kristus. Tu sa to všetko premieta do života jednotlivca.

Ježiš Kristus prišiel obnoviť spoločenstvo ľudí a spoločenstvom sa to všetko začalo:

Sk 1, 4: Keď boli spolu, prikázal im, aby neodchádzali z Jeruzalema, ale aby očakávali zaslúbenie Otcov – o ktorom (tak im riekol) počuli ste odo mňa...

Sk 2, 42: Títo zotrúvali v apoštolskom učení a v spoločenstve, v lámaní chleba a na modlitbách.

Kresťanom nemôžem byť sám – kresťanova viera je o obnovení spoločenstva a chodenie do kostola je dôležitým nástrojom na jeho budovanie.

Áký je úžitok z chodenia do kostola pre môj život a život sveta?

Zdroj sily

Jednoduchými a zrozumiteľnými slovami to vyspievali v 84. žalme Kórachovci.

Blahoslavený človek, ktorý v Tebe nachádza silu, tí, čo majú na mysli cesty do chrámu!

Keď prechádzajú suchým údolím, premieňajú ho na prameň, a požehnaním pokrýva ho jesenný dážď. Lebo lepší je deň v Tvojich sieňach ako inde tisíc; radšej chcem stáť na prahu v dome svojho Boha, ako zdržiavať sa v stanoch bezbožnosti.

Kostol a to, čo sa v ňom deje, je zdrojom sily. Boh aj takýmto spôsobom občerstvuje dušu, vodí k vodám tichým a pastvám zeleným. Obnovuje predovšetkým duchovné zdravie. Staré porekadlo „*V zdravom tele zdravý duch*“ tu dostáva nový, pravdivejší zmysel: „*V zdravom duchu – zdravé telo.*“ Dnes to tvrdia aj lekári – prapríčinou väčšiny chorôb je depresia a stres, zomdlený a sklесlý duch. Tam, kde je občerstvovaný duch človeka slovom pravdy a zaslúbení Božích, tam sa obnovuje aj telesné zdravie.

Vynášam požehnanie pre okolie

Kórachovci si všimli aj ďalšiu dôležitú vec. Tí, čo majú na mysli cesty do chrámu, sa stávajú občerstvením i pre svoje okolie. Doslova odtiaľ „*vynášajú*“ požehnanie, pokoj a dobrú vôľu aj pre iných. Ak to takto nefunguje, potom je to na zamyslenie pre nás, ktorí do kostola chodíme. Či tam nechodíme zbytočne, alebo dokonca na pohoršenie iných. Či by sme nemali zmeniť spôsoby a poriadky bohoslužby tak, aby boli účinnejšie, aby sa viac dotýkali vnútra dnešného aj mladého človeka.

Oddýchnem si

K chodeniu do kostola nás povzbudzujú i ďalšie slová Biblie z Žid 4, 9–12: *Zostáva teda odpočinko ľudu Božiemu. Lebo každý, kto vošiel do Jeho odpočinku, odpočinul si od svojej práce tak, ako Boh od svojej. Snažme sa teda vojsť do toho odpočinku, aby nikto nepadol podľa toho istého príkladu neposlušnosti. Lebo slovo Božie je živé a mocné a je ostrejšie než ktorýkoľvek dvojsečný meč a preniká až do rozdelenia duše a ducha, kĺbov a špikova a je schopné posudzovať hnutie a zmysľovanie srdca.*

Božie slovo má na mysli odpočinok od všetkého, čo nás v živote znepokojuje, čo v nás vzbudzuje obavy a strach, čo nás vyčerpáva, rozbíja naše vnútro. Má na mysli ten úžasný vnútorný pokoj, ktorý v nás spôsobuje dobrú náladu, pokoj, radosť, nadšenie a v neposlednej miere aj lásku. Vnáša do našej mysle ten zvláštny čarovný stav, ktorému hovoríme „*dôvera*“. Skutočná dôvera, istota v ruke Božej. Všetko je tak, ako má byť a všetky veci mi slúžia na dobro (R 8, 28).

Budujem spoločenstvo

V liste Efezským 4, 11–16 ukazuje apoštol pôsobenie Božie na vytváranie dobrého spoločenstva: *A On ustanovil jedných za apoštolov, iných za prorokov, zase iných za evanjelistov a iných za pastierov a učiteľov, aby pripravovali svätých na dielo služby, budovať telo Kristovo, až všetci dospejeme k jednote vo viere a poznaní Syna Božieho, v muža dospelého, k miere veku plnosti Kristovej; aby sme neboli viac nedospelými, ktorých každý vietor učenia sem a tam hádže a zmieta podľa ľudskej úskočnosti a chytráctva, aby úkladmi boli uvedení do bludu; ale aby*

sme, verní pravde, v láske rásť v každom ohlade v Toho, ktorý je Hlava, v Krista; On spája a zväzuje celé telo všetkými spojivami spoločnej služby a dáva každej časti pôsobiť primerane, aby telo rástlo a budovalo sa v láske.

Podľa zásady, že všetko má svoju príčinu a všetko so všetkým súvisí, nám apoštol ukazuje zvláštnu situáciu: Čím menej chodíme do kostola, tým máme viacej problémov vo všetkých oblastiach života. A opačne – horlivé chodenie do kostola nás mení, vychováva, buduje, obnovuje v nás kvalitu života, učí nás rozumieť životu, prekonávať problémy...

Na priestore až tak nezáleží

Aby však nevzniklo nedorozumenie, ako by kostol bol všeliakom – akoby išlo o nejakú posvätnú budovu v starodávnom štýle, kde hra organa vyvoláva zimomriavky na chrbte – pridám ešte jednu poznámku, ktorú som vyčítal u neznámeho autora: „...situácia kresťanstva v dnešnom svete sa nezlepšuje dovtedy, kým sa kostoly nepremenia na školy – na školy celoživotného vzdelávania ku kresťanskej múdrosti.“ J 8, 2: „Zavčasu ráno však vošiel zase do chrámu a všetok ľud prišiel k Nemu, posadil sa a vyučoval ich.“ Nejde o budovu – ide o spoločenstvo ľudí, ktoré sa môže stretávať kdekoľvek. Stotožňujem sa s piesňou ES 205, 2: „...predkovia neraz tak naši v údoliach, v lesoch Ho naši. O kostole hovorím len preto, že ho máme v každom meste a každej dedine a že je to „hottový priestor“, ktorý nám je daný a ktorý máme využívať na oslavu Boha, na spoločné stretávanie sa pri Božom slove, na vyučovanie a vzdelávanie vo viere, priestor, ktorý má byť „škola viery“. Ak ho nevyužívame, ak býva poloprázdny, potom je to náš hriech. Vyprázdňovanie kostolov nespôsobilá „doba“, ale naša nevera a ľahostajnosť, z ktorej raz budeme vydávať počet. Mám pocit, že naša ľahostajnosť nás už začala „dobíhať“, začíname mať problémy „bezbožnosti“.

Je najvyšší čas, aby sme sa vrátili do chrámov, aby sme ich naplnili, aby sme ich premenili na školy viery, lásky, nádeje a oslavy Boha. ■

Nečakané výsledky priniesol najnovší výskum Sociologického ústavu Slovenskej akadémie vied. Respondentov odpovedali na otázky týkajúce sa ich náboženského správania, ako aj vzťahu štátu a cirkvi.

- 52 % - opýtaných verí v posmrtný život
- 46 % - Slovákov si myslí, že peklo neexistuje
- 17 % - ľudí neodsudzuje veštenie
- 20 % - respondentov verí v magickú silu amuletov
- o 8 % - stúpol počet ľudí bez vyznania
- 46 % - obyvateľov si myslí, že by cirkev nemala byť financovaná zo štátneho rozpočtu
- 35 % - populácie by vylúčilo náboženstvo z verejných škôl

Z ROKOVANIA RADY CIRKVI BRATSKEJ SEPTEMBER 2014

Spoločné modlitby na základe podobenstiev o Božom kráľovstve z Matúša 13 uviedol Miroslav Moravský.

RCB prijala a privítala riaditeľa kancelárie Jakuba Kintlera, ktorý od septembra nastúpil na polovičný úväzok do zamestnania.

Rada pripravila návrh konferenčného uznesenia, ktoré stanoví spôsob výberu 30-tich slovenských delegátov na Spoločnú konferenciu v roku 2016.

Predseda informoval Radu o svojich rokovaníach s predstaviteľmi Slavic Gospel Association o ich podpore niektorých našich pracovníkov.

Rada súhlasí s čerpaním študijného voľna Štefana Evina v rozsahu 6 týždňov v mesiacoch február-marec 2015.

Rada súhlasí s predajom zborového domu Zboru CB Žilina s cieľom použitia získaných finančných prostriedkov na zakúpenie pozemku s perspektívou výstavby potrebných priestorov pre tento zbor.

Predseda podpísal dohodu o spolupráci medzi Cirkvou bratskou a TC Kompas v Žiline.

Rada diskutovala o prioritách Cirkvi bratskej. Svoj podklad k tejto diskusii v celej cirkvi rozošle všetkým staršovstvám a usporiada diskusné stretnutie zástupcov všetkých zborov 22. novembra v Liptovskom Mikuláši.

Rada sa zaoberala personálnymi otázkami neobradených zborov v Starej Turej a Vranove nad Topľou.

Predseda inštaloval 21. septembra Pavla Bombu do služby správcu zboru v Kalinove.

Rada oznamuje, že 12. októbra sa v Hermanovciach uskutoční voľba a v prípade pozitívneho výsledku aj inštalácia Mareka Jurču za druhého kazateľa tohto zboru. Voľby a inštaláciu vykoná Rastislav Betina.

Na valnom zhromaždení Medzinárodnej federácie slobodných evanjelických cirkví v Mexiku budú našu cirkev zastupovať Ján Henžel, Dagmar Danelová a Ján Máhrík.

Rada menovala učiteľov náboženstva na Základnej škole Narnia a na Bilingválnom gymnáziu C. S. Lewisa v Bratislave.

Rada schválila Dohodu o prevode zriaďovateľských právomocí vo vzťahu k cirkevným školám a školským zariadeniam na Zbor CB Bratislava, Cukrová 4.

Rada schválila list predstaviteľov Združenia evanjelických cirkví pre predsedu vlády.

Zapísal: Ján Henžel

REFERENDUM

ŠTEFAN MARKUŠ,

So vzrušením sme čakali na výsledok škótskeho referenda. Mnohí z nás si vydýchli – ani nie preto, že by sme Škótom nedopriali nezávislosť, ale preto, lebo sme presvedčení, že jednota je hodnota. Byť spolu je jednoducho radostná udalosť, i keď nie je samozrejmosťou. Referendum je nástrojom priamej demokracie a na Slovensku sme podobné voľby zažili pri vstupe Slovenska do EÚ. Ak iniciátori referenda dosiahnu zákonom stanovené množstvo podpisov, prezident republiky je povinný ho vypísať.

Svetové médiá ostro sledovali škótsky experiment. Ja som si položil otázku: Čo by sa stalo, keby dnes Pán Boh vypísal všeludové hlasovanie s otázkou: „Veríte ešte Stvoriteľovi neba i vesmíru?“ Na volebnom lístku by sme mohli zaškrtnúť *áno* alebo *nie*. Nebol by to fascinujúci zážitok? Niečo veľmi dôležité by sme sa dozvedeli o sebe samých. A nebolo by to prvýkrát, lebo Pán Boh referendum už neraz povolil. Napokon, stále nám kladie otázky.

Izrael ako štátny útvar mal byť podľa úmyslu Stvoriteľa teokratickou spoločnosťou a jeho panovníkom mal byť nebeský Kráľ. Žalmista vo funkcii hovorca nebeského Kráľa o tom hovorí jednoznačne: „**Hospodin kraluje.**“ (Ž 93, 1) Apoštol Ján to nanovo pripomenul v dobe rímskeho impéria: „**Haleluja! Lebo začal kralovať Pán, náš všemohúci Boh.**“ (Zj 19, 6) Rozumieme tomu tak, že Trojjediný Boh sedí na svojom tróne od veky vekov.

Dejiny Izraela sa ale zvrtili. Ľud si zaželel zmenu. Chceli mať ľudského vládcu ako okolité národy (1Sam 8, 5). Hospodin privolil a vyhlásil referendum. Samuel, keď rada starších v mene občanov predložila petíciu, váhal. Vypočul však Boží príkaz: „**Poslúchni ľud vo všetkom, čo si žiada.**“ (1Sam 8, 7) A tak sa stalo, že sa Izrael ako politický národ sformoval do podoby **teokratickej konfederácie dvanástich kmeňov**. Na čele tejto konfederácie stál naďalej Hospodin a výkonnú moc vykonávali ustanovení vodcovia jednotlivých kmeňov. Do jediného celku ich spájala Boží trón a oltár. Štát a cirkev boli jedno.

Prerod na monarchistické zriadenie podľa vzoru pohanských

národov Boh umožnil, lebo Izraelu také štátne usporiadanie dávnejšie prisľúbil – 5M 17, 14. Boh rešpektoval slobodnú voľbu človeka. Je užitočné preskúmať znenie zákona o kráľovi, ktoré Mojžiš starostlivo zapísal. Zákon o kráľovi môžeme pokladať za súčasť prvej ústavy na svete. Dnešným politologickým slovníkom by sme povedali, že Boh parafoval vznik špeciálnej formy **teokratickej konštitučnej monarchie**, v ktorej pozemský kráľ vládol s obmedzenými právomocami. Je zaujímavé, že kompetencie panovníka naformuloval sám nebeský zákonodarca. Étosom pre nový štát bol príkaz: „**Ustanov si teda nad sebou kráľa, ktorého si vyvolí Hospodin.**“ (5M 17, 15) Kráľom teda nemohol byť hocikto. Hospodin ho nominoval. Všimnime si ešte, čo mal Izraelský kráľ zakázané. Nesmel sa zalúbiť do koní ani ich rozmnožovať. Mal zákaz smilniť a obohacovať sa. Mravný kódex si kráľ musel neustále pripomínať (pozri 5M 17, 19). Keď čítame o koňoch, hárame a množstve zlata a striebra, okamžite myslíme na kráľa Šalamúna. Bol to on, kto si slová tejto normy neval z srdcu. Vozil kone z Egypta, mal veľa zien a stal sa zbohatlíkom. Ku koncu života písal eseje a básnil o márnosti všetkého. Nepomohol si. Postavil síce chrám Hospodinovi, ale aj Molochovi. Po panovaní otca Dávida si vypočul rozsudok z neba: „**...musím ti odňať kráľovstvo.**“ (1Kr 11, 11)

Vládovia štátov končia pre prekročenie obmedzení, ktoré vzišli už z prvého referenda na svete. Uvedomujeme si odkaz tisícroč? Božie princípy sa nemenia. Dokedy bude fungovať naše „kráľovstvo“?

DIALÓG

MLADÝCH

10/2014, VII. ročník

EDITORIAL

Na úvod by som možno krátko začal vysvetlením názvu mládežníckej konferencie „UPdate“.

Tento názov má základ v dvoch anglických slovách a síce, v slove „UP“ – „hore“ a v slove „date“ – „stretnutie“. Voľný preklad názvu update je „stretnutie s Ním“. Zároveň ale to isté slovo označuje aj „aktualizáciu“ (najmä v technickej oblasti) starého na nové, resp. „zlepšenie“. Ako teda tento názov naznačuje, jedným z cieľov ÚDM je to, aby sa človek stretol so živým Bohom a Jeho slovom a iniciatívne naň reagoval svojím vlastným životom.

Tohtoročnou témou Updatu bolo „4x4“ čo je označenie pohonu na všetky štyri kolesá motorových vozidiel. Vozidlo 4x4 je stavané na náročný terén. Bez problémov zvládne diaľnicu, cestu I. aj II. triedy, ale v porovnaní s bežnými autami zvládne hravo aj to čo iné autá nie. Človek bol a je povolaný do náročného terénu a sám ho nedokáže zdolať. Má ale možnosť prísť za Bohom, svojím Stvoriteľom, ktorý mu vo svojom Synovi ponúka riešenie a to aj vo veľmi konkrétnych otázkach.

Pozvanie poslúžiť vyučovaním počas hlavných tém prijali Ervín Mittelmann (KE), Janči Máhrík (ZA/Vsetín), Marián Cabadaj (ZA), Marek Tomašovič (TT) ako aj zahraničný hosť Jeff Wright (Senior pastor zo zboru Green Pastures v Severnom Írsku). Jeho príbehy o tom, aké veľké veci Pán Boh robí v ich zbere, väčšinu z nás nadchli a povzbudili do vášnivých diskusií ako aj očakávaní toho, čo má Boh pripravené pre nás.

Účasť na tomto ročníku konferencie bola o 50% vyššia oproti minulému roku, čo mohlo byť zapríčinené aj otvorením ďalšej kategórie (networku) s názvom „23+“ pre všetkých tých, ktorí po ukončení školy nastúpili do zamestnania, prípadne zakladajú mladé rodiny a majú túžbu aj naďalej sa spolu stretávať a hľadať Božiu vôľu v kontexte každodennej služby.

UPdate z roka na rok stúpa na kvalite, a to aj vďaka všetkým dobrovoľníkom, ktorí boli ochotní poslúžiť, každý podľa svojho obdarovania. Rečníci na seminároch, hudobníci, technický tím, moderátori, kaviarenský tím, dramatický videotím, organizátori športových aktivít, pastorační pracovníci, ako aj každý, kto činil dobre, keď mal príležitosť. Som vďačný Bohu, že ako cirkev vieme spolupracovať aj na takejto úrovni a verím, že na cestách, ktoré sú pred nami, v Jeho mene, zvládneme každú prekážku.

Marián Cabadaj

redakčná rada: **Eva Myjavcová (predsedníčka)**
Juraj Institoris
Bohuslav Piatko

redakcia: **Jana Lesňáková (Cabadajová)**
Šimon Evin
Tina Prištiaková
Vladka Vrajová

grafické spracovanie: **Alica Myjavcová**

KONTAKTY

vedúca redaktorka: **Eva Kianičková**
e-mail: **kianickova.eva@gmail.com**
mobil: **+421 903 822 042**

KOMENTUJTE témy z Dialógu aj z Dialógu mladých! Takisto, ak radi píšete **BLOGY**, alebo robíte **FOTKY**, neváhajte a ozvite sa nám, radi vám dáme priestor pre uverejnenie! Svoje reakcie a iné príspevky nám zasielajte na:

dialogmladych@gmail.com

Takisto sa môžete zapojiť do diskusie na:

www.mediasvatava.sk

Tešíme sa na ďalšiu spoluprácu :)

UPdate 4x4

hlavné témy

Človek si môže vybrať medzi ľahkým a ťažkým terénom. Medzi lesnou cestou a štvorprúdovou diaľnicou. Ak sa však rozhodneme ísť do lesa občajným, bežným autom, môže sa zničiť, pretože na taký terén nebolo skonštruované. Vozidlo 4x4 dokáže niečo, čo iné autá nedokážu – zdolať náročný terén.

Obraz vozidla sa používal počas celej mládežníckej konferencie ako zobrazenie človeka. Otvorili sa otázky: Sme aj my stavaní na náročný terén? Prečo ho nie sme schopní zvládnuť? Ako ho môžeme zvládnuť?

Vozidlo 4x4 je stavané do náročného terénu, my sme doň povolani. Pravdou však je, že my na ťažký terén stavaní nie sme.

Obraz auta v Biblii nemáme, existuje však množstvo iných. Jedným z nich je obraz starého a nového človeka (Ef 4, 22–24). Môžeme sa my, ľudia, zmeniť sami? Urobiť zo seba 4x4, byť zrazu vytrvalí, láskaví, trpezliví? Auto sa samé prerobiť nemôže. Kto ho dokáže naozaj zmeniť? Jedine ten, kto ho do detailu pozná – dizajnér.

Človek vo svojej prirodzenosti nedokáže robiť to, do čoho ho Boh povoláva. Nepripravený človek v náročnom teréne skôr či neskôr zomrie. Kľúčový rozdiel, zmena, ktorou človek musí prejsť, aby nielen vošiel do náročného terénu,

ale aj z neho vyšiel, je prijatie Ducha Svätého. Tak, ako sú terénne autá oddelené od ostatných áut, tvoria zvláštnu kategóriu vozidiel do náročného terénu, tak aj kresťania sú oddelení od ostatného, hriješneho, sú svätí. Sú povolani do zložitých úloh.

Keby bolo Božím zámerom pre kresťanov to, aby mali krásny a ľahký život, vzal by nás do večnosti hneď po tom, ako za nás zomrel. Avšak ľahký a krásny život je niečo, čo hľadajú ľudia v tomto svete. Dôvod, prečo nás tu Boh na zemi nechal nie je, aby sme hľadali to, čo hľadá svet. Nechal nás tu preto, lebo premenení Duchom Svätým sme jediní vybavení do náročného terénu.

Z našich úst často počuť: nedá sa to. Boh však tvrdí opak. Nikdy nám nenaľoží viac, než by sme dokázali uniesť.

Vyzýva nás, aby sme vyšli von z garáže. Veď vozidlo, ktoré stojí v garáži, za nič nestojí. Boh chce, aby sme „zašpinili svoje auto“. Pamätajme na to, čo pre nás Boh urobil a čo robí. Mnohí ľudia v dejinách hovorili o vyrazení cirkvi, no ona tu stále je! Práve ona je obrazom toho, že Boh vo svete koná.

Sme Božou armádou v teréne tohto sveta. Keď sa bojíme prehry, musíme pamätať, že v Kristovi, ktorý nás posilňuje, nič nie je nemožné. Upríamujeme na Neho svoju myseľ s očakávaním? Tvorca nikdy nevyrobil produkt na to, aby zlyhal. Testuje ho, no dôvod skúmania slabín nie je len ich odhaľovanie, ale aj napravenie. Boh nás dokonale pozná a skúšky používa na to, aby sme sami pochopili, kým sme. A keď s vierou obstojíme, vedie nás k vytrvalosti.

fotos: J. Sabol

Duch Svätý nás nielen vysiela von z garáže, posiela nás na záchrannú misiu. Sme povolani nasledovať Krista a robiť mu učeníkov. Keď ideme za Ním, náš život sa musí meniť. Ježiš má pre nás víziu, zmocní nás a vystrojí, aby sme boli rybármi ľudí.

Tina Prištiaková

UPdate 23+ Network

Sedíme na prípravnom UPdate tíme. Janči s iskričkou v očiach hovorí o návrhu Tomáša Henžela urobiť niečo „pre väčších“, ale že nechce ísť do toho sám. Ja som už dlhšie uvažoval o niečom podobnom. Hneď som tímu povedal, idem do toho s Tomášom. Začerstva na tíme sme mu aj zavolali a dohodli sa, že otvoríme „Network 23+“. Jančimu sa ešte viac rozžiarili oči, veď to Máhrikovské nadšenie poznáte... a pracovali sme ďalej s ešte väčšou radosťou, lebo sme vedeli, že sme na správnej ceste a Boh našu prípravu nielen sprevádza, ale aj dopredu dobre plánuje.

Dôvodov na spustenie Networku 23+ bolo mnoho. Napríklad znepokojivý úplne bežný jav v CB v SR: „Vyparenie sa“ vysokoškolákov a novomanželov či novorodičov. Jednoducho, zmiznú. Existovala aj určitá nespokojnosť stre-

doškolákov na UPdate, že program je šitý pre vysokoškolákov. Zaujímavé však bolo, že presne opačne to brali tí starší. Nechceli prísť, pretože mali pocit, že program je šitý viac pre mladších. Ďalším dôvodom bolo, že viacerí lídri dlhodobu vidíme určitý defekt v prechode mladého človeka z „besiedkárkeho“ modelu života k reálnemu životu. Neposledným dôvodom bolo sledovanie, ako mnoho mladých osamele tápe a snažia sa orientovať vo svete „veľkých“, t. j. pracovnom, partnerskom, rodinnom, spoločenskom živote a toto všetko jednoducho bez NASLEDOVANIA KRISTA = učeníctva, nebude fungovať. Prosto, „besiedkársky“ model života nás buď viac uzavrie v našich cirkvách, čo v nás len viac posilní životný štýl GETA, alebo sa „vyparíme“ vo svete. Aj jedno zlé, aj druhé zlé. Dosť zlé.

S Tomášom (a mnohými inými lídrami) sme skalopevne presvedčení, že

v tomto období života, takom bohatom na obrovské životné zmeny, potrebujeme nanovo porozumieť Evanjeliu. Všetko sa v tom období mení a všetko sa musí meniť s nemenným Evanjeliom v centre. Toto by mala byť tá plodná, celoživotná stabilná a biblická cesta života. Všetci sa v tom cítime ako začiatovníci. Počas príprav sme sa s Tomášom potešovali, že bude skvelé, ak nás bude 10–15. Boh však potvrdzoval naše presvedčenia. Túžba a potreba po REAL LIFE KREŠTANSTVE je medzi CB mladými obrovská. Komunitu 23+ na UPdate-e tvorilo okolo 50 ľudí. Duch Svätý aktívne pracuje. Z reakcií a atmosféry bolo zrejme, že Boh požehnával svoje dielo medzi nami a mnohí vyjadrovali veľký úžitok z účasti na networku.

V „Networku 23+“ sme preberali a diskutovali na tieto témy: 1.Boží príbeh a moje miesto v ňom/Tomáš Henžel, 2.Práca a Božie zámery s ňou/Bra-

ňo Sadloň, 3.Single a vzťah na Božiu slávu/Tomáš Grulich, 4.Bez komunity to nedáš/Ervin Mittelmann. Spíkri boli dobrými rečníkmi, ale prichádzali aj s praktickou aj teologickou hĺbkou. Po každej „prezentácii“ sme mali aj priestor na diskusiu.

Už teraz s Tomášom vidíme aj nedostatky našej práce. Určite máme čo zlepšovať. Sme ochotní pomôcť mládežiam a zborom v premýšľaní o službe ľuďom v tomto období života. Viac,

ako rozoberať daný stav, chceme ukázať na cestu vpred.

Tešíme sa však, že z Božej predivnej milosti, Kristovej slávy a moci Ducha sa nám podarí pomôcť novej generácii, aby nielen v cirkvi zostali, ale aby boli schopní NASLEDOVAŤ KRISTA tak, aby to Evanjelium premieňalo v prvom rade ich, potom ich reálny každodenný

život, aby boli schopní misijne žiť a vytvárať a kultivovať Kristovskú komunitu.

**Ervin Mittelmann
a Tomáš Henzel**

Ako sa končilo leto a blížila škola, ešte stále mi zostával posledný svetlý bod, na ktorý som sa mohla tešiť. Konferencia mládeže cirkvi bratskej, Update, bola pre mňa už tretím rokom (čo som na výške) takým lomítkom medzi dvoma rôznymi sezónami, keďže väčšinou hneď po nej nasledoval môj prvý týždeň školy.

Tento fakt sa pre mňa stal akýmsi očakávaním špeciálne oddeleného času, ktorý nepatrí ani do jednej z tých sezón, a v ktorom jednu uzavriem a na druhú sa pripravím, každopádne, že sa vrátim domov z Update-u iná, povzbudená a s novým pohonom do toho, čo ma čaká.

Tento proces som avšak nijak zámerne nevyhľadávala, ale myslím si, že nejako nevedome sa znova udial. Videla som veľa mojich kamarátov odchádzať s novými víziami po tom, čo zažili vzájomné

nadšenie, osvieženie a život v tomto predĺženom víkend. Jedným z tých, čo k tejto atmosfére prispeli, bol Jeff Wright, rečník pozvaný zo zboru Green Pastures zo Severného Írska, ktorý nám pripomenul, že sa môžeme naozaj tešiť do kostola.

Pre mňa osobne bol zážitok ísť na seminár Josého, ktorý bol pred rokom len na svojom prvom Update v živote a tentokrát sedel za katedrou a rozprá-

val nám po slovensky o živote Dávida, o tom ako už pomazaný sa musel ešte veľa rokov zobúdať skoro ráno a ísť pásť ovce, alebo ako Boh použil jeho „obrov“ z minulosti na požehnanie, keď mu na úteku dal nájsť Goliášov meč.

S týmto nastavením som sa vrátila domov a s očakávaním vošla do novej školskej sezóny.

Lucia Bechná

fické a rodové súradnice

Štátnym globálnym slovenským
inštitútom ľudovej kultúry a
jazykovej dedičiny. Jeho cieľom
je katalizovať kultúru, byť kľúčom
k historickým pamätiam, zdieľať
skúsenosti a nájsť nové možnosti.

Jozef Miloslav H.
Ľudovít Velislav S.

**V čiastočne
rekonštruovanom
Domove bielych hláv
v Starej Turej
už funguje:**

Múzeum sestier Royových (exkurzie a prednášky
pre školy, organizované skupiny, jednotlivcov)

Hudobno-dramatický krúžok
(výučba spevu, hry na klavír, nácviky detského spevokolu,
organizovanie koncertov a muzikálov)

Klub dobrej zvesti
(biblické vyučovanie, spev a hry pre deti)

Štúdium knihy Genezis
(biblické vyučovanie pre širokú verejnosť)

Modlitby za mesto a misiu
(modlitebné reťaze a pravidelné stretávanie modlitebníkov)

Klub abstinentov (stretnutia a vzájomná podpora
ľudí po ambulantnej a ústavnej liečbe)

Požičiavanie zdravotníckych pomôcok
(poradenstvo, výdaj, skladovanie, opravy
a dezinfekcia zdravotníckych pomôcok)

**Všetky aktivity môže
čoskoro prerušiť
tento kotol...
už doslúžil**

**Prosíme,
pomôžte nám pri kúpe nového.**

Účet: 1015619003/1111 (VS:3535) / IBAN: SK4411110000001015619003

Zapojte sa aj vy do tvorby Dialógu: svatava@internet.sk,
v diskusnom fóre na: www.mediasvatava.sk, aj písané na adresu redakcie.